2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 156 (3322)

Ազգ
Azg

Անգլիական թերթը նշում է, որ Թուրքիան պետք է ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը եւ ներողություն խնդրի հայերից

ԼՈՆԴՈՆ, 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անգլիական «Ինդեփենդենթ» թերթը հաստատել է, որ Եվրոպան սպասում է, որպեսզի Թուրքիան ճանաչի Հայոց ցեղասպանության հարցում ունեցած պատասխանատվությունը եւ ներողություն խնդրի հայերից:

Ըստ թուրքական ANKA գործակալության, անդրադառնալով Հայոց ցեղասպանությունն ընդունելու համար թուրք հայտնի գրող Օրհան Փամուքի դեմ դեկտեմբերին Թուրքիայում տեղի ունենալիք դատավարությանը, թերթը գրել է, որ թուրքական մամուլը սխալ է լուսաբանել այդ հարցը: Հոդվածագիր Մաուրին Ֆրելին հայտարարել է, որ Թուրքիայի առջեւ ամենամեծ հարցը Հայոց ցեղասպանությունն է: Հոդվածում նա ասել է, որ Թուրքիան պետք է լիովին աջակցի Ստամբուլի Բողազիչի համալսարանում սեպտեմբերի 23-25-ը հայկական գիտաժողովի անցկացմանը եւ համոզի թուրքական դատախազությանը՝ տապալել Փամուքի դեմ բացված դատական գործը:

Այս հաղթանակի համար թանկ գին է վճարվել

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ադրբեջանի Գերագույն խորհուրդը 1991 թ. օգոստոսի 30-ին արտակարգ նստաշրջանում ընդունեց անկախության հռչակագիր 1918-1920 թթ. Ադրբեջանի դեմոկրատական հանրապետության սահմաններում: Երեք օր անց՝ սեպտեմբերի 2-ին, Ստեփանակերտում տեղի ունեցավ Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի (ԼՂԻՄ) եւ Շահումյանի շրջանի խորհուրդների համատեղ նստաշրջանը, ընդունվեց հռչակագիր ԼՂԻՄ եւ Շահումյանի շրջանի սահմաններում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն (ԼՂՀ) հռչակելու մասին: Նույն տարվա դեկտեմբերի 10-ին ԼՂՀ-ում, բացառությամբ ադրբեջանաբնակ վայրերի, անցկացվեց անկախության հանրաքվե: «Համաձա՞յն եք ԼՂՀ անկախ հանրապետության կազմավորմանը» հարցին «այո» պատասխանեց հանրաքվեի մասնակիցների բացարձակ մեծամասնությունը:

Տես էջ 2

ԳՆՈՒՄ ԵՆՔ ՀԱՆՐԱՔՎԵԻ

Մեկն այսպես, մյուսն՝ այնպես

Սահմանադրության փոփոխությունների նախագծի երկրորդ ընթերցումն իրողություն է, այսինքն՝ երեկ կեսօրից արդեն սկսվել էր այն քարոզելու նախահանրաքվեական ժամանակը: Երեկ խորհրդարանում ներկա չէր ընդդիմությունը, կրքերը հանդարտվել էին, մինչեւ քվեարկություն ամեն ինչ ընթացավ գծված, իսկ քվեարկության պահին աշխատեց 98 կողմ եւ 1 դեմ կոճակ: Միջանցքներում եւս խաղաղություն էր, թեեւ օրաթերթերի ընթերցման կամ անտեղյակներին մի անգամ եւս պատմելու մակարդակով նստած էր նախորդ օրվա տհաճ անցուդարձի տտիպ օդը: Չնայած այս խորհրդարանի վերաբերյալ շատերը պատրանք չունեն՝ նախորդ օրվա էրոտիկ, սադո-մազոխիստական, տոքսիկոզ եւ սափրագլուխ դրսեւորումները վիրավորական էին թվում հենց թեկուզ այն պատճառով, որ դրանք դիտում էր ողջ ժողովուրդը, ինչու չէ՝ նաեւ հենց խորհրդարանի երկու ձեռքի մատների վրա կամ գուցե մի քիչ ավելի հաշվվող պատգամավորների դիտանկյունից: Սկանդալներից ուրախացողի եւ դրանցից թերթի նյութ քաղողի կեցվածք չորդեգրողների համար իսկապես տխուր է երկրի այսպիսի բարձրագույն ատյան ունենալը: Սա վերջին օրերի քննարկումների թիվ մեկ եզրակացությունն է, երկրորդն այն է, որ անվերադարձ կորավ իշխանության եւ ընդդիմության երկխոսության տեսականորեն վերջին հնարավորությունը: Այժմ արդեն՝ եւ իշխանությանը, եւ ընդդիմությանը մնում է մեկ բան՝ գումարել ողջ ներուժը Հայաստանի ընտրական տարիքի քաղաքացիներին համոզելու մի դեպքում նախագծին «այո» ասելու անհրաժեշտության մեջ՝ ժողովրդավարական բարեփոխումների համար իրավական հիմք ստեղծելու ուղերձով, մյուս դեպքում մերժելու փոփոխությունները՝ սահմանադրություն բարեփոխելն այս իշխանության բարոյական իրավունքը չհամարելով:

Տես էջ 3

Հայ լեռնագնացներ Արարատի գագաթին

Հայազգի 3 լեռնագնացներ՝ Հակոբ Գնունին, Վազգեն Գնունին եւ Կարո Գենդանյանն օրերս նվաճել են Արարատի գագաթը, որտեղ պարզել են հայկական եռագույնը: Նրանք Արարատի գագաթ են բարձրացել հունաստանցի լեռնագնացների խմբի կազմում: Լուսանկարը՝ Պոլսո «Ժամանակ» օրաթերթից:

Jamanak-ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Սեպտեմբերի 24-ից Ռուսաստանից Հայաստան եւ հակառակը՝ արտասահմանյան անձնագրերով

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սեպտեմբերի 24-ից Ռուսաստանից Հայաստան եւ Հայաստանից Ռուսաստան քաղաքացիների ուղեւորություններն «իրականացվելու են միայն արտասահման մեկնելու համար վավերական փաստաթղթերով»: Այդ մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել են ՌԴ-ի արտաքին գործերի նախարարությունում: «Փաստաթղթերի ռուսաստանյան ցանկին համապատասխան,-նշել են Սմոլենսկյան հրապարակում,- դրանց թվում են դիվանագիտական եւ ծառայողական անձնագրերը, Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացու անձնագիրը, որը հաստատում է ՌԴ-ի քաղաքացու անձը երկրի սահմաններից դուրս, եւ նավաստու անձնագիրը»:

«Փաստաթուղթը կորցնելու կամ դրա մեխանիկական վնասվածքի դեպքում ռուսաստանցիները կարող են երկիր վերադառնալ Ռուսաստանի Դաշնություն մուտքի վկայականով,-նշել են Ռուսաստանի ԱԳՆ-ում:-Այդ փաստաթուղթը ձեւակերպվում է արտասահմանում Ռուսաստանի դեսպանությունների եւ հյուպատոսությունների կողմից, իսկ Հայաստանում՝ Երեւանում Ռուսաստանի դեսպանության հյուպատոսական բաժնում կամ Գյումրիում ՌԴ գլխավոր հյուպատոսարանում:

Մոսկվան եւ Երեւանը, հիշեցրել են ՌԴ արտգործնախարարությունում, «օգոստոսի 24-ին համաձայնություն են ձեռք բերել կրճատելու այն փաստաթղթերի ցանկը, որոնք նախատեսված են իրենց քաղաքացիների փոխադարձ անայցագիր ուղեւորությունների վերաբերյալ երկու երկրների կառավարությունների միջեւ ստորագրված 2000 թվականի սեպտեմբերի 25-ի համաձայնագրով:

ԳՈՒՅԺ

Գույժ. Պետրոս Գալայճյան

Գուժկանն այս անգամ Ջորջ Տեր-Բարթողն էր, Cyprus Weekly շաբաթահանդեսի խմբագիրը. երեկ առավոտ Նիկոսիայի օնկոլոգիական հիվանդանոցում իր մահկանացուն է կնքել Կիպրոսի Ներկայացուցիչների պալատում (խորհրդարան) հայ համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանը, 71 տարեկանում: Իսկապես ծանր կորուստ՝ եթե նկատի ունենանք, որ հանգուցյալը ականավոր քաղաքական եւ հասարակական գործիչ էր, շատ հարգված գործարար, բարերար, 3 անգամ (1995, 1996 եւ 2001 թթ.-ին) ընտրվել էր խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ: Միաժամանակ նա Կիպրոսում «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի նախագահն էր, եկեղեցական խորհրդի անդամ, Կիպրոս-Հայաստան բարեկամության միության հիմնադիր եւ մոտ մեկ տասնամյակ՝ Մելգոնյան կրթական հաստատության հոգաբարձության անդամ, որի համար այդ նշանավոր կրթօջախի փակման տխրահռչակ որոշումը հսկա ցավ էր եւ որի դեմ պայքարում էր շարունակ: Նրա բազում բարերարություններից կարելի է հիշել իր հանգուցյալ եղբոր՝ նմանապես Կիպրոսի խորհրդարանի հայ համայնքի նախկին ներկայացուցիչ Արամ Գալայճյանի հետ Նիկոսիայում հայ ծերերի համար կառուցած հանգստյան տունը կից գողտրիկ մատուռով:

Երեկ ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը ցավակցական հեռագիր է ուղարկել հանգուցյալի ընտանիքին:

Թաղումը տեղի կունենա շաբաթ օրը:

Բեսլանում հիշատակի օրեր են

Երեխաները հակամարտության զոհ չպետք է լինեն

Մեկ տարի առաջ համաշխարհային հանրությունն օրեր տեւող սարսափ ապրեց: Բեսլանի թիվ մեկ դպրոցում զոհվեցին հարյուրավոր մարդիկ, այդ թվում եւ 170 երեխա: Այսօր այդ ողբերգությունը հիշում եւ զոհերին հարգանքի տուրք են մատուցում ոչ միայն Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացիները, այլեւ զգոն հոգի ունեցող մարդիկ: Անհամար են ցավակցությունները Բեսլանի ժողովրդին:

ՄԱԿ-ի «Մանկական հիմնադրամի» ցավակցությունը բեսլանցիներին նաեւ կոչ է համաշխարհային հանրությանը պաշտպանելու երեխաներին հակամարտություններից: Յունիսեֆի Կենտրոնական, Արեւելյան Եվրոպայի եւ ԱՊՀ երկրների տարածաշրջանային տնօրեն Մարիա Կալիվիսի ցավակցական ուղերձում ասված է. «2004 թ. սեպտեմբերյան այդ երեք օրերին մանկության սրբությունը ենթարկվեց հարձակման: Դա արտահայտվեց ամենաանմարդկային կերպով: Ժամանակն է քննադատորեն մոտենալու երեխաների հանդեպ ամող բռնության դրսեւորումներին»: Կալիվիսը ձեռնարկված միջոցները քիչ է համարում եւ գտնում է, որ հնարավոր է ավելին անել:

Ն. Պ.

Քրեական պատասխանատվություն հող զավթողների եւ դա թույլ տվող պաշտոնյաների համար

Սա համայնքապետներն ու մարզպետները ոգեւորությամբ չեն ընդունել

Ապօրինի հողազավթումների դեմ պատասխանատվություն կկրի համայնքի ղեկավարը: Համաձայն «Հողերի օգտագործման եւ պահպանման վերահսկողության մասին» կառավարության երեկ հաստատած օրենքի նախագծի, սահմանված են հողերի օգտագործման կարգը, դրա վերահսկողության մարմինները, սեփականատերերի իրավունքները: Փաստաթղթի մանրամասները երեկ ներկայացրեց անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտեի նախագահ **Մանուկ Վարդանյանը**:

Մանուկ Վարդանյանը նշեց, որ կառավարության հաստատած օրինագիծը տարածվելու է բոլոր՝ քաղաքաշինական, արդյունաբերական, գյուղատնտեսական, անտառային եւ մյուս, ընդհանուր առմամբ 9 տեսակի հողերի վրա: Ներկայումս այնպիսի վիճակ է ստեղծվել, որ մի քանի մարմիններ միանգամից են հայտնվում եւ պատժիչ գործողություններ իրականացնում հողօգտագործման կարգը խախտողի նկատմամբ: Մյուս կողմից, շատ հաճախ ապօրինի հողազավթումները, Մանուկ Վարդանյանի համոզմամբ, այնքան էլ ապօրինի չեն: Այսինքն, դրանք կատարվում են «տարբեր կարգի չինովնիկների թույլտվությամբ»: Ցածր են նաեւ հողազավթման համար սահմանված տուգանքները՝ 70-100 հազար դրամ, մինչդեռ, օրինակ, Երեւանի կենտրոնում հողի 14 քմ-ն հարյուրավոր դոլարներ է կազմում: Համայնքների ղեկավարները մշտապես դժգոհում են, որ հողազավթումների դեմ իրենք պայքարելու լծակներ չունեն:

Համաձայն նոր օրենքի, համայնքների ղեկավարները կկարողանան պատժել հողազավթման հեղինակներին: Սահմանված վարչական տուգանքը կազմում է 2,5 մլն դրամ, իսկ կրկնվելու դեպքում՝ ընդհուպ քրեական պատասխանատվություն: Նույն իրավունքներն էլ համայնքի ղեկավարների նկատմամբ ունեն մարզպետները: Վերջիններս էլ պատասխանատու են պետության լիազորված մարմնի՝ կադաստրի պետական կոմիտեի առջեւ:

Սակայն նման լիազորությունների հետ մեկտեղ, հողազավթումներ թույլ տված համայնքների ղեկավարները եւ մարզպետները նույնպես պետք է կրեն պատասխանատվություն, որը, բացի վարչական տուգանքից, նույնպես կարող է լինել ընդհուպ քրեական պատասխանատվության: Մինչ այժմ քրեական պատասխանատվություն հողազավթման կամ դա թույլ տալու հարցում նախատեսված չէր:

Մեր այն հարցին, թե ինչպիսի մոտեցում ունեն այս օրինագծի նկատմամբ համայնքների ղեկավարներն ու Երեւանի քաղաքապետը, անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի նախագահը պատասխանեց՝ տարբեր: Կարելի է ենթադրել, որ հողազավթումներ թույլ տալու հարցում բացի պատասխանատվության ենթարկելուց, համանման պատասխանատվություն կրելու օրենսդրական դրույթը նրանց, մեղմ ասած, չի ոգեւորել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Վթար Աբովյան փողոցում

Երեկ, ժամը 17-ին Աբովյան-Կորյունի փողոցների խաչմերուկում բախվել են թիվ 99 երթուղային տաքսին եւ BMW մակնիշի ավտոմեքենա: Վթարից տուժածներ չկան, սակայն երկու մեքենաների տերերը կրել են նյութական մեծ վնասներ: Աբովյան փողոցով իջնող երթուղայինը, ինչպես միշտ, կրկնակի ուղեւորներով, հասել է խաչմերուկը, իսկ BMW-ի վարորդը կարմիր լույսի տակ փորձել է խաչմերուկը կտրել սրընթաց արագությամբ եւ բախվել է երթուղայինին:

Մ. Մ.

Այս հաղթանակի համար թանկ գին է վճարվել

1-ին էջից

Իրավական եւ պատմական առումներով ԼՂՀ անկախ պետականության իրավունքն անժխտելի է: Ադրբեջանն իր անկախությունը հռչակել էր 1918-1920 թթ. մուսավաթական Ադրբեջանի սահմաններում, որին Լեռնային Ղարաբաղը երբեք մաս չի կազմել: Ազգերի լիգան իր շարքերում չընդունեց Ադրբեջանին պատճառաբանությամբ, որ վերջինս հավակնում էր անդամակցել այն ժամանակվա ամենահեղինակավոր կազմակերպությանը՝ հավակնելով «վիճելի տարածքների»: Ադրբեջանի հեղկոմը 1920 թվականի նոյեմբերի 30-ին ընդունեց Հայաստանի հեղկոմին ուղղված պաշտոնական ուղերձ, որտեղ ասվում էր. «Այսօրվանից չեղյալ են հայտարարվում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ եղած սահմանները: Լեռնային Ղարաբաղը, Զանգեզուրը եւ Նախիջեւանը ճանաչվում են Հայաստանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության բաղկացուցիչ մաս»: Սակայն Նարիմանովը դեկտեմբերի 2-ին ուղերձը հրապարակեց մեկ այլ խմբագրմամբ. «Զանգեզուրի եւ Նախիջեւանի նահանգների տարածքները Խորհրդային Հայաստանի անբաժանելի մասն են, իսկ Լեռնային Ղարաբաղի աշխատավոր գյուղացիությանը տրվում է ինքնորոշման լիիվ իրավունք»:

Խորհրդային Միության ձեւավորմամբ Լեռնային Ղարաբաղը բռնակցվեց եւ յոթ տասնամյակ ստիպողաբար՝ ինքնավար մարզի կարգավիճակով, մնաց Խորհրդային Ադրբեջանի կազմում: Խորհրդային Միության փլուզման հետեւանքով նախկին Խորհրդային Ադրբեջանի տարածքում ձեւավորվեցին երկու անկախ պետություններ՝ ԼՂՀ-ն եւ Ադրբեջանը: Վերջինս անմիջապես արժանացավ միջազգային հանրության ճանաչմանը, մինչդեռ Լեռնային Ղարաբաղը շարունակում է մնալ չճանաչված՝ զրկված միջազգային օժանդակությունից եւ շարունակելով կրել ադրբեջանական շրջափակման հետեւանքները:

1991 թ. սեպտեմբերի 2-ի որոշմանը Ադրբեջանը պատասխանեց պատերազմով: Չնայած սկզբնական հաջողություններին, Ադրբեջանը պարտություն կրեց իր իսկ սանձազերծած պատերազմում եւ միայն 1994 թ. համաձայնեց զինադադար կնքել՝ խույս տալով տարածքային հավելյալ կորուստներից: Հայաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը տարան արգունքոտված հաղթանակ: Հայ ժողովուրդը, առաջին հերթին արցախահայությունը, չափազանց թանկ գին է վճարել, անասելի զրկանքներ կրել Լեռնային Ղարաբաղի ազատության համար:

Ամեն տարի սեպտեմբերի 2-ին Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի բարձրաստիճան պաշտոնյաները, որոնց մի մասը եւս մասնակցել է արցախյան ազատամարտին, որոնց երեխաները մանկություն չեն տեսել, մասնակցում են Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ծննդյան օրվա հերթական տոնական միջոցառումներին, թարմ ծաղիկներով ծածկում նահատակների գերեզմանները: Հազարավոր հայ երիտասարդների կորստի, նրանց մահը սգացող մայրերի, կանանց, առանց հայրական գուրգուրանքի մեծացած երեխաների համար սփոփանք կարող է լինել ազատություն նվաճած, թեկուզ չճանաչված, բայց արդար եւ ազատ հանրապետությունում արժանապատիվ կյանքով ապրելը:

Քաղաքացիական ծառայությունը պարզաբանում է

«Ազգ» օրաթերթի օգոստոսի 31-ի համարում հրապարակված «Դատի տուր, կամ ներողություն խնդրիր» նյութի վերաբերյալ ՀՀ քաղաքացիական ծառայության խորհուրդը հարկ է համարում պարզաբանումներ տալ:

Նախ՝ օգոստոսի 30-ին Երեւանի քաղաքապետարանի աշխատակազմի հիշյալ թափուր պաշտոնի զբաղեցման մրցութային հանձնաժողովը 6 քաղաքացիներից հինգին իրավունք չի տվել մասնակցելու մրցույթին, քանի որ նրանք չեն բավարարել տվյալ պաշտոնի անձնագրով սահմանված՝ համակարգչով եւ ժամանակակից այլ տեխնիկական միջոցներով աշխատելու պարտադիր պայմանին: Մրցույթին մասնակցած միակ քաղաքացին արդյունքում հաղթող չի ճանաչվել:

Երկրորդ՝ հանձնաժողովի անդամ ՀՀ ՔԾԽ ներկայացուցիչը «համակարգչին վատ տիրապետողներին» «անազնվության եւ ըստ էության կեղծ փաստաթղթեր ներկայացնելու մեղադրանք» չի ուղղել, ինչպես ներկայացվում է նյութում, այլ հիշեցրել է, որ մրցույթին մասնակցելու համար ներկայացվող դիմումի մեջ նախազգուշացվում է «կեղծ տվյալներ եւ փաստաթղթեր ներկայացնելու համար, պաշտոնում նշանակվելու դեպքում զբաղեցրած պաշտոնից ազատվելու եւ սահմանված կարգով պատասխանատվության ենթարկվելու մասին»: Դրանով ՀՀ ՔԾԽ ներկայացուցիչը որեւէ մեկին վիրավորելու նպատակ չի ունեցել եւ չի փորձել խորամանկ լինել «որեւէ առաջադրանք կատարել չկարողանալու պատճառների մեջ», քանի որ դա նրա եւ հանձնաժողովի պարտականությունների մեջ չի մտնում:

ԳՈՌ ԱՐԱՀԱՄՅԱՆ
ՀՀ քաղաքացիական ծառայության խորհրդի նախագահի մամուլի քարտուղար

«Ռեկո-ռեկո՞րդս», թե՞ «Կարեն ստուդիո»

6-րդ վարչության «պայքարը» «պիրատության» դեմ

«Ռեկո-ռեկորդս» ձայնագրման ընկերության դեմ աղմուկը շարունակվում է: Երեկ ստուդիայի հետ համագործակցող երգիչներ Արամոն եւ Արթուր Իսպիրյանը մամուլի ասուլիս էին հրավիրել: Նրանց էին միացել նաեւ դերասան Հրանտ Թոխատյանը եւ արձակագիր Վահրամ Սահակյանը:

Տեսաձայներիզների կեղծ արտադրությունը, այսպես կոչված «պիրատությունը», լուրջ խնդիր է ամբողջ աշխարհում: Երեւույթից ապահովագրված չեն նույնիսկ համաշխարհային մեծության աստղերը: Զարգացած երկրներում, սակայն, իրավիճակն այսպիսին է. 90 տոկոս արտոնագրված, 10 տոկոս՝ կեղծ արտադրանք: Հայաստանի պարագայում հակառակն է, այսինքն՝ վաճառվող տեսաձայներիզներից ֆինանսական օգուտ է ստանում ոչ թե երգիչը կամ նրա երգը տարածելու հեղինակային իրավունքն ունեցող ընկերությունը, այլ բոլորը, բացի նրանցից: **Հրանտ Թոխատյանը** կեսկատակ-կեսլուրջ նշում է, որ, բարեբախտաբար, բեմի «պիրատներ» չկան, սակայն նրա միակ «Մեր այբբենարանը» տեսաերիզը եա կեղծարարներին լուրջ եկամուտներ է բերում: Նա պայմանականորեն այսպիսի օրինակ է բերում. եթե արտադրվել է 1000 լիցենզավորված տեսաերիզ, ապա 999-ը դեռ պահեստում է, 1-ը դիտում է դերասանի երեխան: Պարզ է, իհարկե, որ «Մեր այբբենարանը» «պիրատների» միջոցով է հայտնվում բնակչության ձեռքին:

Երգիչներ **Արամոն** եւ **Արթուր Իսպիրյանը** պնդում են, որ «պիրատության» դեմ պայքարում անհրաժեշտ է պետական աջակցություն: Այդ աջակցությունն, ի դեմս իրավապահ մարմինների, կարծես թե կա, սակայն իրականում նրանք ոչ թե աջակցում, այլ խանգարում են երգիչներին: Արամոյի եւ Արթուր Իսպիրյանի ձայնագրությունների տարածման իրավունքը պատկանում է «Ռեկո-ռեկորդս» ընկերությանը, սակայն այսօր ձայնագրությունները հայտնվել են 6-րդ վարչությունում որպես կեղծ արտադրանք: Փաստորեն ոստիկանության այդ ստորաբաժանումը, հետապնդելով այլ նպատակներ, դրանք իրականացնում է երգիչներին օգտագործելով:

Արձակագիր-դերասան **Վահրամ Սահակյանը** նշում է, որ նման «օգնություն» արվեստագետներին պետք չէ: Իսկ եթե որոշ ոստիկանների գումար է հարկավոր, երգիչները կարող են հանգանակել: Ի դեպ, իրենց նպատակների համար «իրավապահները» շահարկում են նաեւ հանրապետության նախագահի անունը, իբր հանրապետության առաջին դեմքն է նրանց «տանիքը»: Վահրամ Սահակյանը պատրաստվում է հանդիպել երկրի առաջին դեմքին եւ տեղեկացնել կատարվող ապօրինությունների մասին, եւ վստահեցնում է, որ դրա համար ունի լուրջ հիմնավորումներ:

Ասուլիսին ներկա էր նաեւ «Ռեկո-ռեկորդս» ձայնագրման ստուդիայի տնօրեն Դավիթ Խանոյանը: Հիշեցնենք, որ «Ռեկո-ռեկորդսը» 6-րդ վարչության թեթեւ ձեռքով հուլիսի 20-ից փակված է: Հենց այս ընկերությանն է պատկանում հայկական շուկայի լիցենզավորված արտադրանքի գերակշիռ մասը: **Դավիթ Խանոյանը** կարծում է՝ նպատակը, որ հետապնդում է վարչության պետ Աշոտ Գիզիրյանը, «Ռեկո-ռեկորդսին» դաշտից դուրս մղելը եւ նրա հովանավորած «Կարեն ստուդիոյի» համար մենաշնորհային իրավունքներ ապահովելն է:

Մ. Հ.

«Բելաջիոն» միշտ աղմկում է

Գրեթե ամեն օր խմբագրություն են զանգահարում «Բելաջիո» ռեստորանի շրջակայքում ապրողները եւ խնդրում օգնել իրենց՝ վերջ դնելու մինչեւ գիշերվա 2-ը տեւող աղմուկ-երաժշտությանը: Երեկվա ահազանգը Հին Նորքի, չինարի ծառի շրջակայքում եւ նաեւ «Բելաջիոյից» 60 մ հեռու գտնվող բնակիչներից էր: Բժիշկ-սրտաբան Անուշավան Վիրաբյանը զայրացած էր հատկապես անտանելի հրավառությունից, պայթյուններից, որոնցից իրենց տան ապակիներն անգամ շխկշխկում են: Իսկ 1,4 տարեկան երեխան քնից վեր է թռել եւ մինչեւ լուսադեմ եղել է անհանգիստ: Բժշկի մայրը վախից տնից դուրս չի գալիս ու ամեն գիշեր հաբերի օգնությամբ է քնում:

Բնակիչների համբերությունն էլ մի օր կհատի եւ քար ու փայտ առած կկոտրեն «Բելաջիոյի» պատուհանները... Այդ են ուզում տերերը, զայրացած դժգոհում էր մեկ այլ բնակիչ: Թերթը մոտ մեկ ամիս անընդհատ գրում է ու զգուշացնում, սակայն քաղաքապետարանը, որը պարտավոր է հսկել ու թույլ չտալ բարձր երաժշտություն միացնել երեկոյան 23:00-ից հետո, լռում է: Երեւի իր հասանելիքը ստացել ու հիմա էլ աչք է փակում «Բելաջիոյի» ամենօրյա խախտումների վրա, կամ էլ ուժը չի պատում «Բելաջիոյի» իսկական տիրոջ վրա:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.

Երեւանը դրական է գնահատում ռուս-թուրքական մերձեցումը

Ռոբերտ Քոչարյանը ԼՂ հարցում ունի «զգուշավոր լավատեսություն»

Պաշտոնական Երեւանը Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ռազմավարական գործընկերության համատեքստում դրական է գնահատում ինչպես ռուս-թուրքական մերձեցումը, այնպես էլ Վլադիմիր Պուտինի եւ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի անձնական սերտ կապերը: Այս մասին երեկ մամուլի ասուլիսում հայտարարեց նախագահի մամուլի քարտուղար **Վիկտոր Սողոմոնյանը**: Մոսկվայի եւ Անկարայի հարաբերությունների հետագա մերձեցումը, ըստ Սողոմոնյանի, կարող է որոշակի «միջնորդական ռեսուրս» լինել Հայաստանի եւ Թուրքիայի հակասությունները հարթելու գործում: Բացի այդ, ինչպես ռուս-թուրքական, այնպես էլ ռուս-ադրբեջանական համագործակցության խորացումը Երեւանն ընկալում է բացառապես դրականորեն:

Սողոմոնյանը վերահաստատեց Անկարայի հետ հարաբերություններում Երեւանի դիրքորոշումը. առանց նախապայմանների Թուրքիայի հետ հաստատել դիվանագիտական հարաբերություններ: Արդյոք Հայոց ցեղասպանության միջազգայնորեն ճանաչման հարցը արտաքին քաղաքականության օրակարգ բերելը չի՞ նշանակում նախապայման Հայաստանի կողմից Երեւան-Անկարա հարաբերություններում:

Նախագահի մամուլի քարտուղարն ի պատասխան այս հարցադրման մեջբերեց Հայոց ցեղասպանության 90-րդ տարելիցին Երեւանում կազմակերպված միջազգային գիտաժողովում Ռոբերտ Քոչարյանի ունեցած ելույթի հետեւյալ հատվածը. «Մենք անցյալը հիշում ենք ցավով, բայց ոչ՝ ատելությամբ»: Սողոմոնյանը հավելեց, որ նման դիրքորոշումը բացառում է Հայաստանի պատրաստակամությունը Թուրքիայի հետ երկխոսություն հաստատելու հարցում, բայց՝ «չմոռանալով զոհերի հիշատակը եւ 1915 թ. անվանել ցեղասպանություն»:

Սողոմոնյանը նշեց, որ ղարաբաղյան կարգավորման ներկա փուլին նախագահ Քոչարյանը վերաբերվում է «զգուշավոր լավատեսությամբ»: Նա հարկ չհամարեց արձագանքել ադրբեջանական կողմի մեկնաբանություններին, քանի որ դրանք սովորաբար հերքվում են հենց Բաքվի պաշտոնյաների հակասական հայտարարություններով: Ինչ վերաբերում է ռուսական մամուլում, մասնավորապես «Նեզավիսիմայա գազետայում» վերջին շրջանում տպագրվող ընդգծված հակահայկական եւ հակաքոչարյանական հրապարակումներին, ապա Սողոմոնյանը խորհուրդ է տալիս դրանք ընդունել որպես տվյալ լրատվամիջոցի ու հրապարակման հեղինակի կարծիք եւ ոչ ավելին: Նախօրեին «Նեզավիսիմայա գազետան» Հայաստանի սահմանադրական փոփոխությունների հանրաքվեին անդրադառնալով, հրապարակումը վերնագրել էր «Ամենբաշի»:

Նախագահի մամուլի քարտուղարը տեղեկացրեց Ռոբերտ Քոչարյանի մինչեւ տարեվերջ արտասահմանյան այցերի գրաֆիկը: Սպասվում են Հայաստանի նախագահի այցելությունները Սլովենիա, Բելգիա եւ Հունաստան:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ամենբաշի՞

Գնում եմ «Նեզավիսիմայա գազետայի» ամառնամուտի վերջին համարը եւ հենց առաջին էջում աչքիս հառնում է էկզոտիկ մի վերտառություն՝ Ամենբաշի: Այ քեզ բան, չլինի Սափարմուրադ Նիյազովը, լրիվ երջանկացնելով իր ժողովրդին, աչք է տնկել նաեւ հայոց գահի վրա: Բայց, փառք Աստծո, բոլոր թուրքմենների սիրասուն հայրը նման հեռահար նպատակներ չի հետապնդում. պարզապես նա, թերթի կարծիքով, կարող է իշխանաժառանգման իմաստով նախատիպ ծառայել... Ռոբերտ Քոչարյանի համար: Թեեւ ինձ թվում է, որ ներկայիս հայոց նախագահը եթե մտքում դրած էլ լիներ երկարաձգելու գահակալման իր սպառվող ժամկետը, ապա անպայման կհրաժարվեր մտահղացումից հենց միայն... Ամենբաշի չկոչվելու համար:

Եվ, այնուամենայնիվ, ինչի մասին է խոսքը: Բերեզովսկու գլխավորած «անկախ» թերթը քննության առարկա է դարձրել հայոց սահմանադրության մեջ փոփոխություններ մտցնելու հարցը եւ հայ ընդդիմության մեկնաբանական աջակցության միջոցով փորձում է հանգել այն եզրակացությանը, որ այդ փոփոխությունները կարող են հիմք ծառայել նոր սահմանադրության համար, ինչն էլ Քոչարյանին հնարավորություն կտա իր օգտին գրանցելու եւս երկու ժամկետ (առայժմ խոսքը չի գնում սափարմուրադյան ցմահ գահակալության մասին): Թերթի համար նույնիսկ կարեւոր չէ, որ եթե նույնիսկ Քոչարյանը դնի իր թեկնածությունը՝ կընտրվի՞, թե՞ ոչ: Ահա եւ թերթի հարցման ենթարկված բոլոր մյուս անանուն ու անունով փորձագետները լուրջ չեն ընդունում նման վարկածը՝ առավել հավանական համարելով այն տարբերակը, որ նախագահը, իր ներկայիս պաշտոնավայրը զիջելով Սերժ Սարգսյանին, ինքը կբավարարվի վարչապետի պաշտոնով:

Բայց սա նրան հաջիվ թե շնորհ տա կրելու Ամենբաշու պատվավոր կոչումը:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

Հ. Գ. Առհասարակ «Նեզավիսիմայան» վերջին տարիներին առիթը բաց չի թողնում աղետալիություններ գրելու Հայաստանի մասին: Ըստ երեւույթին թերթին (Բերեզովսկուն) դուր չեն գալիս ռուս-հայկական բարվոք հարաբերությունները: Դրա փոխարեն նա գժի պես սիրում է Սաակաշվիլուն, Յուշչենկոյին, թեեւ անտարբեր չէ նաեւ Ալիեւի նկատմամբ: Բայց թերթը շանս ունի մտնելու մեր պատմության մեջ, եթե հայոց բառապաշարի մեջ մտնի... Ամենբաշի բառը:

Մեկն այստեղ, մյուսն՝ այնտեղ

1-ÇÝ ¿çÇó

Ամբիոնի մոտ մենակ մնալով՝ նախագիծը ներկայացնողները մի անգամ եւս հնարավորություն ունեցան, այս անգամ առանց ընդդիմախոսների, խոսելու բարեփոխված նախագծի առավելությունների մասին. «ծռված» հակակշիռների համակարգի փոխարեն՝ կատարյալը, նախագահական կենտրոնացված իշխանության փոխարեն՝ կիսանախագահականը, սահմանադրական երաշխիքներ չունեցող դատական կառույցների փոխարեն՝ անաչառ վճիռներ կայացնելու սահմանադրական երաշխիքներով օժտված դատարան, սահմանադրությամբ ամրագրված մարդու իրավունքների պաշտպանի ինստիտուտ եւ այլն... Մի խոսքով՝ ըստ Տ. Թորոսյանի, Մ. Շահգելդյանի՝ հավասարակշռված համակարգի մոդել է առաջարկում այս նախագիծը, որը թույլ կտա լուծել Հայաստանում առկա շատ ու շատ պրոբլեմներ եւ պարզերես դուրս գալ Եվրոպայի խորհրդի առջեւ: Սա՝ ԱԺ ամբիոնից:

ԱԺ միջանցքում

Եվ ամբիոնից, իր արտահերթ ելույթում, եւ միջանցքում տված հարցազրույցների ընթացքում ԱԺ մյուս փոխնախագահ Վ. Հովհաննիսյանը զարգացրեց այն միտքը, որ բարեփոխված սահմանադրություն ունեցող Հայաստանն անհամեմատ ավելի շահեկան դիրքում կհայտնվի Ադրբեջանի համեմատ միջազգային բեմերում, որովհետեւ աշխարհն ականատես է, թե ինչպես է Արեւմուտքը պատժում ժողովրդավարության տեսակետից խնդիրներ ունեցող Սերբիային, Ինդոնեզիային, Սուդանին, որոնք համանման իրավիճակում են եւ տարածքային խնդիրներ ունեն: ԱԺ փոխնախագահը ընդդիմության հետ հարաբերություններին անդրադառնալիս՝ փաստորեն մարտահրավեր նետեց նրանց՝ ասելով. «Թող անցնեն ընդհատակ, «Իսկրա» տպեն եւ ապրիլյան թեզիսներ կարդան»:

Այս խոսքին արձագանքեց ընդդիմությունից Հրանտ Խաչատրյանը. «Մենք ընթացքում համատեղ եղել ենք ընդհատակում, երբ միասին պայքարում էինք ռեժիմի դեմ, եւ հույսով ենք, որ ընդհատակ անցնելու անհրաժեշտությունը Հայաստանում հինգ տարով կհետաձգվի, իսկ «Իսկրայի» փոխարեն հայկական թերթ ենք տպում»: Ըստ Հ. Խաչատրյանի՝ ընդդիմության եւ իշխանության՝ սահմանադրական փոփոխությունների հետ կապված համագործակցության հեռանկար կար, բայց նախագծի անցումային դրույթներում իշխանությունը կոշտություն ցուցաբերեց՝ ամրագրելով դրա ընդունումից 2 տարի հետո միայն սահմանադրության գործողությունը:Այսինքն՝ հին համակարգում նոր սահմանադրության պայմանները հերթական ընտրություններում ամրագրելու, այդպիսով՝ ոչ արտահերթ, ոչ հերթական ընտրություններում ընդդիմությանը շանս չտալու տարբերակն ընտրվեց, ինչն էլ ստիպեց ընդդիմությանը կոշտ կեցվածք որդեգրել:

Այստեղ թե այնտեղ՝ սահմանադրության նախագծի քաղաքացիության ժամացույցը միացված է: Այդ քաղաքացիությունը կուսակցություններից յուրաքանչյուրն իրականացնելու է ըստ իր հնարավորությունների եւ շնորհի, եւ կարճ ժամանակ անց պարզ կլինի՝ նրանք իսկապես մտահոգվա՞ծ են ժողովրդին հասու դարձնելու նախագծի լուսնոմոքը, թե՞ երկու կողմն էլ, իշխանություն եւ ընդդիմություն, հին գործելակերպն են որդեգրելու՝ մեկը նախընտրելու է վարչական ռեսուրսի օգտագործման եւ լցոնումների պրակտիկան, մյուսը՝ մերժվածի լուսապսակը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Մենք հպարտ ենք, որ թեքեյանցի ենք

Աշնան առաջին օրը հանրապետության բոլոր դպրոցներում հնչեց ուսումնական տարվա առաջին զանգը: Գիտելիքի օրվա կապակցությամբ Երեւանի Վահան Թեքեյանի անվան կրթահամալիրի սաներին, ուսումնական կազմին, տնօրենությանը շնորհավորանքի ու բարեմաղթանքի ուղերձ էին հղել Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը, Մալաթիա-Սեբաստիայի թաղապետարանը եւ թաղապետ Աղվան Գրիգորյանը: Վերջինս տոնի առիթով Նի Վ. Թեքեյանի անվան կրթահամալիր, որն արդեն կեսդարյա ճանապարհ է անցել եւ հանրապետության լավագույն ու օրինակելի կրթօջախներից է: Նախորդ ուսարվա 99 շրջանավարտներից 90-ը երեկ որք դրեցին բուհեր ու հպարտ են, որ թեքեյանցի են եղել:

Ուսումնական տարվա առիթով սաներին ողջունեցին ու շնորհավորեցին տնօրեն Անահիտ Խալաթյանը, ուսմասվար Սուսաննա Ղազարյանը, դպրոցի նախկին շրջանավարտներ Ժիրայր Մաթեւոսյանը, Աննա

կրթահամալիրի բոլոր սաներին նվիրեց սպորտային համազգեստ, իսկ կրթօջախին՝ մարզագույք:

Այս ուսումնական տարում Երեւանի, Գյումրու, Կարբիի եւ Ստեփանավանի Վ. Թեքեյանի անվան կրթօջախներում եւ դպրոցներում առաջին դասարանցիների թիվը հասել է 215-ի, դեռ հոսքը շարունակվում է: Ամենուր տոնական տրամադրություն էր տիրում, ծաղկեփնջերով, գեղեցիկ հագնված դպրոցականները շտապում էին հարազատ դպրոց՝ Երեւանի Սարդարյանը, 10-րդցի Աիդա Պատիկյանը եւ հյուրեր: Առաջին դասարանցիները նախ ծաղկեփնջեր դրեցին Վ. Թեքեյանի արձանին, այնուհետեւ հնչեցրին առաջին ուսարվա զանգը եւ ծնողների, ուսուցիչների ուղեկցությամբ մտան դասարան:

Առաջին դասը նվիրվեց գրերի գյուտի 1600-ամյակին, մեծն Մաշտոցին ու «Այբբենարանին» (դասվար՝ Գայանե Բաղդասարյան):

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Երբ գալիս է սեպտեմբերը

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը «Երբ գալիս է սեպտեմբերը» խորագրի շրջանակում գիտելիքի օրվա կապակցությամբ այցելեց Արագածոտնի մարզի Կարբի գյուղի Վահան Թեքեյանի անվան միջնակարգ դպրոց:

2004-05 ուսումնական տարում դպրոցը ունեցել է 68 շրջանավարտ, որոնցից 15-ը դարձել են ուսանողներ՝ Երեւանի բարձրագույն ուսումնական տարբեր հաստատություններում:

Դպրոցն իր դռները բացեց 2005-06 ուսումնական տարվա 850 աշակերտների համար, որոնցից 70-ն առաջին դասարանցիներ էին: Տնօրենությունը եւ ուսուցչական անձնակազմը ջանք չէին խնայել տոնական դարձնելու աշակերտների դպրոցամուտը:

1973 թ.-ին դպրոցը կառուցվել է 366 աշակերտների համար: Այժմ, երբ աշակերտների թիվը հասնում է մոտ 900-ի, դասերի պարապմունքները անցկացվում են երկհերթ: Դպրոցի աշակերտությունը արդեն ութ տարի զրկված է ֆիզկուլտուրայի դասի հնարավորությունից՝ մարզադահլիճ չունենալու պատճառով: Դասարանների կիսախանդ եւ ավերակ հիշեցնող դռներն ու պատուհանները ավելի տխուր տեսք էին տալիս վերջին օրերի ուժեղ եւ ավերիչ քամու հետեւանքով: Դպրոցը կառուցման օրից մինչ այսօր չի ենթարկվել վերանորոգման եւ խիստ կարիք ունի պետության հոգածության:

Չնայած ամենուրեք աչքի էր զարնում ավերված ու խոնավ պատերով, բետոնապատ հատակով դասասենյակների մռայլ տեսքը, դպրոցի տնօրենությունը հոգացել եւ հնարավորինս տրամադրել էր աշակերտներին մաքուր դասարաններ:

Գիտելիքի օրվա առիթով դպրոցի տնօրեն Արտեն Օհանյանն իր բացման խոսքում հաջողություններ մաղթեց բոլոր աշակերտներին եւ ցանկացավ նորանոր գիտելիքների ձեռքբերում:

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության կենտրոնական վարչության անունից Գայանե Մուրադյանը աշակերտներին շնորհավորեց օրվա առիթով եւ առաջին դասարանցիներին հանձնեց գրենական պիտույքներ: Կոչ արեց աշակերտներին օգտվել դպրոցի ուսուցչական մեծ պոտենցիալ ունեցող կազմի գիտելիքների պաշարից: Հայաստան երկրի վաղվա տերերին ցանկացավ ազնվորեն նվիրվել երկրի ապագայի կերտման աշխատանքին:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Հին կարծրատիպերը դեռ երկար կուղեկցեն մեզ

Կյանքն այսօր ավելի քան մերկացած է, հասարակությունն իր մերկության դեմ-հանդիման կարծես թե դեն է նետել գունավոր քծերը, մարդիկ խոսում են ավելի բաց եւ ավելի իրական: Անբռնազբոսիկ ձեւը թվում էր մեր կյանքից դուրս է շպրտվել, բայց՝ ոչ:

Դպրոցների տնօրենները դպրոցական կարիքից խոսելիս ֆորմալ բաներ չեն ասում, խոսում են ըստ էության, բայց դպրոցական առաջին օրվա միջոցառումներին ներկա գտնվելիս այն զգացումն ես ունենում, ասես 20-30 տարի առաջ կանգնած լինես խորհրդային դպրոցի բակում: Պարզվում է, որ խորհրդային ստերեոտիպերը դեռ երկար են ննջելու մեր ենթագիտակցության շերտերում: Ինչպե՞ս է հնարավոր դպրոցի բակում խռնված աշակերտների աղմուկի մեջ անցկացնել մի բան, որ 10 քայլ հեռավորությամբ ոչ լսվում, ոչ տեսնվում է: Կարելի՞ է 1 ժամ ոտքի վրա մեծ-մեծ ծաղկեփնջերով ու ծանր պայուսակներով կանգնեցնել առաջին դասարանցիներին՝ ֆորմալ մի բան սարքելու համար, երբ ելույթներ են ունենում մարդիկ, որոնց խոսքին հավաքված բազմությունն անհաղորդ է մնում: Իմաստ ունի՞ անպայման մի 9-րդ դասարանցուհու ժամանակակից մի ոտանավորի արտասանությունը, երբ լսող չկա: Սովետահայ գրականության հայրենասիրական ոգու դաստիարակության դիմացկունությունն էլ տեսանք...

Հնարավո՞ր չէ ձերբազատվել ստերեոտիպ մտածողության կաղապարներից եւ սիրուն, անկեղծ մթնոլորտում հանդիպում անել՝ ընդունված բառակույտերից դուրս, ջերմ ու մարդկային՝ ի վերջո, առաջին դասարանցիներինն է այդ օրը ու օրվա տոնը: Նրանք անիմաստ երկար կանգնելուց հոգնեցին ու հոգնած մտան դասարան: Մ. Ռ.

Բեւեռացում

Կասեցրե՛ք վտանգավոր օրինագծի ընդունումը

Նամակ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ պրն Անդրանիկ Մարգարյանին

Պարոն վարչապետ: Օրերս շրջանառության մեջ է դրվել տարածքային նախարարության օրինագիծը միջհամայնքային միավորումների մասին, որով նախատեսվում է վերուստ ստեղծել մի նոր «ընտրովի» վերադաս մարմին գյուղերի եւ գյուղապետարանների ու մարզպետարանների միջեւ, անհասկանալի գործառույթներով եւ իրավունքներով օժտված: Անհասկանալի է նաեւ, թե ինչ նպատակ է հետապնդում այդ նոր վարչական վերակառուցումը:

Հիշյալ օրինագծի երեւան գալը պետք է համարել թյուրիմացություն հետեւյալ նկատառումներով.

1. Օրինագծի նախաձեռնողները եւ «մշակողները», ինչպես երեւում է, պարզապես անտեղյակ են մեր երկրի ոչ հեռու խորհրդային անցյալի (1948-50-ական թվականների եւ հետագա տարիների) վարչատարածքային վերաձեւումների ձախող փորձին, որը մեծ վնաս եւ կորուստներ պատճառեց Հայաստանին: Բավական է հիշեցնենք միայն, որ այդ շրջանի գյուղապետարանների խոշորացումների, միացումների եւ ապա դրանց ապախոշորացումների հետեւանքով Հայաստանի քարտեզից անհետացան ավելի քան 250 լեռնային գյուղեր, լքվեցին ավելի քան 500 հազ. հեկտար գյուղատնտեսական հողեր: Տնտեսական կորստյան մատնվեց մեր ժողովրդի առանց այն էլ չափազանց սահմանափակ կենսատարածքը:

Հարց է ծագում. ինչ են ակնկալում նոր վարչատարածքային վերակառուցման հեղինակները անցյալ դարում ձախողված խոշորացումների եւ միավորումների վերակենդանացումից:

2. Պատմության դասերի տրամաբանությունից բացի ոչ պակաս կարեւոր նշանակություն ունի նաեւ տնտեսական եւ սոցիալական կյանքի տրամաբանությունը: Մի քանի գյուղական համայնքների կառավարման կենտրոնացումը ենթադրում է նաեւ նրանց ֆինանսական միջոցների կենտրոնացումը, որն, ինչպես կյանքն է վկայում, անխուսափելիորեն գործելու է ի վնաս փոքր եւ աղքատ գյուղերի: Նման կենտրոնացման հետեւանքով տեղի կունենան միավորված միջոցների վատնումներ ու չարաշահումներ, դրանց օգտագործման վատթարացում:

Ավելի մեծ են լինելու սոցիալական կորուստները. «իշխանազուրկ» գյուղերից դեպի նոր գյուղապետարան (կամ «կենտրոնական գյուղ») տանող ճանապարհը երկարելու է առնվազն 3-4 անգամ, ուստի նույն չափով ավելանալու են այդ ճանապարհին մատնված «լքված» գյուղերի բնակիչների աշխատաժամանակի, նյութերի եւ նյարդերի կորուստները: Այդ եւ այլ սոցիալական կորուստները ճակատագրական դեր են խաղալու միավորված 3 գյուղերից երկուսի գոյության, նրանց «լինել-չլինելու» հեռանկարի համար:

Ինչպես երեւում է, նմանօրինակ սոցիալական «հաշվարկը» վեր է ներկայացված օրինագծի հեղինակների մտածողությունից, ինքնին անարժեք է դարձնում նրանց կասկածելի նախաձեռնությունը: Նրանում բացակայում է ոչ միայն սոցիալ-տնտեսական օբյեկտիվ գործոնների հաշվառումը, այլեւ ազգային եւ պետական մոտեցումը:

3. Հայաստանի Հանրապետության կենսագործունեության համար արդի պատմական փուլում վճռական թելադրող նշանակություն ունի ներքին ոլորտում՝ սոցիալ-տնտեսական բարեփոխումների անցումային շրջանի բարդ խնդիրների լուծումը: Արտաքին ոլորտում՝ նույնքան ու թերեւս ավելի կարեւոր նշանակություն ունի կիսապատերազմական լարված իրավիճակի սթափ գնահատումը: Թե առաջին եւ թե երկրորդ գործոնները վկայում են երկրի արտակարգ իրավիճակի մասին, եւ դժվար է գուշակել, թե երբ կհանգուցալուծվի:

Այս արտակարգ իրավիճակում ձեռնարկել որեւէ լրացուցիչ, այն էլ ոչ հեռու անցյալում ձախողված վարչատարածքային նորաձեւություն՝ համարում եմ պարզապես անթույլատրելի: Նման նախաձեռնության կենսագործման փորձն անգամ կարող է վտանգել երկրի հարաբերական հասարակական կայունությունը:

Հասկանալի է, որ ներկայացված նախագիծը պետք է հանվի քննարկումից եւ մերժվի, որպես «օրենսդրական» արկածախնդրություն: Թե ինչ նպատակ է առաջնորդել նրա հեղինակներին, դժվար է հասկանալ: Համենայն դեպս այն ոչ մի ընդհանուր բան չունի հայրենական գյուղի այսօրվա եւ վաղվա իրոք հրատապ խնդիրների հետ:

Հայաստանյան գյուղի առավել հրատապ եւ միաժամանակ հեռանկարային խնդիրներից մեկն իր արտահայտությունն է գտել ՀՀ կառավարության 2002 թ. հաստատված «ՀՀ բարձրադիր (լեռնային) եւ սահմանամերձ բնակավայրերի ամրապնդման եւ սոցիալ-տնտեսական բարեփոխումների հայեցակարգային ծրագրում»: Այն վերաբերում է շուրջ 255 գյուղական բնակավայրերի, որը կազմում է հանրապետության գյուղական բնակավայրերի ավելի քան 26 տոկոսը: Այդ ծրագիրն անհրաժեշտ է կյանքի կոչել, հենց թեկուզ կատարելով մի շարք լրամշակումներ եւ ճշտումներ, իսկ ամենակարեւորը՝ դարձնել տեղական տարածաշրջանային իշխանությունների (մարզպետարանների) ամենօրյա աշխատանքի գնահատման չափանիշ: Նրա լրամշակմանը պետք է մասնակից դարձնել գյուղնախարարությունից բացի, նաեւ Գյուղատնտեսական ակադեմիայի, ՀՀ ազգային ակադեմիայի, Պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության համապատասխան գիտնականներին եւ մասնագետներին, որոնք առնչվել են հիշյալ հիմնախնդրին, ինչպես նաեւ սահմանամերձ զորամասերի ղեկավարներին:

Մենք լեռնային եւ սահմանամերձ բնակավայրերի գոյատեւման եւ հաստատման խնդիրը համարում ենք Հայաստանի Հանրապետության թիվ 1 գերխնդիրն այսօրվա եւ հեռանկարի համար:

Ինչ վերաբերում է միջհամայնքային միավորումների կազմավորման մասին ներկայացված օրինագծին, խնդրում եմ Ձեզ անհապաղ կասեցնել որպես ժամանակավրեպ, հակագիտական եւ վնասակար:

ՆՈՐԱՅՐ ՄԱՆԱՍԵՐՅԱՆ,
Պրոֆեսոր

Դժգոհում են կաղանցիները

«Պահպանենք մեր մշակույթը» հանրապետական փառատոնի շրջանակներում եռօրյա այցով եղա Սյունիքի մարզում եւ առիթն օգտագործելով, զրուցեցի սյունեցիների հետ, տեղեկանալով, թե ի՞նչ խնդիրներ ունեն:

Երիտասարդ տղաների խմբի հետ զրույցից տեղեկացա, որ նրանք իրենց օրն անցկացնում են պարապությամբ կամ տանը քնում են: «Ոչ մի բանից չենք կարողանում օգտվել՝ գումար չկա: Մեր քաղաքի տղաները չեն կարողանում ամուսնանալ սոցիալական պատճառով ու դրա համար էլ թողնում են հայրենի օջախն ու գնում: Հենց այսպես էլ անգործ ու ամեն ինչից անտեղյակ օր ենք մթնեցնում», դժգոհում էին նրանք մեկը մյուսին լրացնելով:

63-ամյա թոշակառու **Հենրիկ Ավետիսյանը** երկրորդ կարգի հաշմանդամ կնոջ հետ ստանում է 20 հազար դրամ եւ ինչպես ինքն էր պատմում. «Ծայրը-ծայրին չենք կարողանում հասցնել: Եթե էն մի կտոր հողն էլ չլիներ, սովի կմատնվեինք: 40 տարի աշխատել եմ Քաջարանի պղնձամոլիբդենային գործարանում, մարդավարի ապրել ենք, իսկ հիմա մեր վիճակը շատ վատ է: Աչքերիս առաջ 20 տոկոսը շատ լավ է ապրում, վայելում է կյանքը, իսկ մյուսները՝ աղքատության մեջ տառապում ու սոված օրեր մթնեցնում: Գոնե նախկին գործարաններից մեկ-երկուսը աշխատեր, լավ կլիներ, բայց ով է մեր մասին մտածողը: Թերթ էլ կարդում եմ ամիսը մեկ անգամ՝ թոշակի օրը, դրանից ավելի չեմ կարող գնել, ժամանակներն այլ են, ամեն ինչի նկատմամբ մեր հետաքրքրությունն ու հավատը կորել է: Հեռուստատեսությամբ ուրիշ բան են ասում, բայց իրականում ուրիշ բաներ են տեղի ունենում: Այդքան տարիների քրտնաջան աշխատելը ջուրը թափվեց, մեզ նմաններին բանի տեղ չեն դնում: Իսկ եթե բարեկամ ունես կամ որեւէ թայֆի մեջ ես՝ աշխատանք էլ ունես, փող էլ, ու վայելում ես նրանց հետ ու նրանց պես, եթե ոչ՝ սոված սատկի»:

48-ամյա **Անդրանիկ Օվչյանի** ընտանիքը բաղկացած է 6 գործազուրկներից: Միայն Անդրանիկն է իր մեքենան տաքսի դարձրել ու քիչ-միչ օրվա հացը հայթայթում է (500-1000 դրամ՝ օրական): Իհարկե, լինում են օրեր, որ նա ոչ մի կոպեկ էլ չի աշխատում: Հենց այդ կարիքներն են ստիպում նրան ու ընտանիքի անդամներին իրենց օրվա ապրուստը հավաքել անտառից՝ միրգ, հատապտուղ, կանաչեղեն. «Ահա այսպես ենք մեր գոյությունը պահպանում: 20 տարի էլեկտրամեխանիկ եմ եղել, փականագործ ու էլի մի քանի մասնագիտությունների եմ տիրապետում ու արդեն 15 տարի գործազուրկ եմ: Լավ է գոնե, որ տաքսի-սերվիսի կողքին ինձ ու ինձ նման մի քանի անճարների ղեկավարները չեն նեղում, ու մենք էլ օրվա հացի փողը վաստակում ենք, եթե հաջողվում է»:

70-ամյա թոշակառուն չցանկացավ ներկայանալ, վրդովված թվարկում էր դժվարություններն ու միշտ կրկնում. «Մեր կյանքն ամբողջությամբ պրոբլեմներով լեցուն է, չգիտես որ ծայրից բռնես ու փորձես լուծել: Մի աղջիկս այս տարի Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտում ռուսերեն գրավորից ստացել է 20, հայերեն բանավորից՝ 17,5 միավոր, միտումնավոր ռուսերեն բանավորը ցածր են գնահատել, որ անվճար չանցնի, սա է իրողությունը: Բա մեր քաղաքին մասնագետներ պե՞տք չեն, որ անխղճորեն երեխու սիրտը կոտրեցին, որտեղի՞ց ես վճարեմ, հետո էլ ասում են՝ մարզերում ուսուցիչների պակաս տեղեր կան: Քանի էդպես են վարվում, մեր վիճակը չի լավանա... Բա էդ ինչի ավարտողները քաղաքից չեն գալիս ու մի քանի տարի էստեղ աշխատում... մենք ամեն բան լավ էլ հասկանում ենք: Ինչ անենք, որ հեռավոր շրջանից ենք, ուրեմն մեր երեխեքը չպիտի՞ սովորեն ինստիտուտում: Եթե այդպես է, մեր մարզերում թող մասնաճյուղ բացեն»:

«Ես անգործ եմ, միջամտեց մեկ այլ դափանցի ու շարունակեց, փեսաս՝ Արմեն Հայրապետյանը Սյունիքի մարզի հերոս է, արժանացած «Մարտական խաչ առաջին աստիճանի» շքանշանի, զոհվեց ու իր երեք երեխաներն աղջկաս հետ մնացին իմ խնամքին, հուզված պատմում էր 68-ամյա **Կամո Պետրոսյանը**: Օրվա ապրուստը մի կերպ հայթայթում եմ Ռուսաստանում աշխատող որդուս ուղարկած գումարներով գնած մեքենայով ուղեւորներ փոխադրելով: Երեխեքից երկուսը դպրոց են գնալու, մեկն էլ՝ Երեւանում համալսարան: Օր ու գիշեր մտածում եմ, որ մի բան ճարեմ ու նրանց գրենական պիտույքներով գոնե ապահովեմ: Հագուստի մասին էլ չեմ ասում, միայն մեծի համար ենք կարողանում մի բան գնել, ու նա էլ մի քիչ հագնում է, տալիս քույրերին՝ փոխ-փոխի հագնելով մաշում են: Ահա այսպես էլ երեք որբերին մեծացնում եմ: Չկա մի ընտանիք, որ դուրս գնացած չունենա: Ով խելոք է, ընտանիքով է գնում, իսկ ով ճարպիկ է՝ ընտանիքը թողնում ու նոր ընտանիք է կազմում օտարի հետ, դառնում բոսյակ: Ոչ մի առաջընթաց չկա, էս կառավարությունից լավ բան հնարավոր չէ սպասել, իրեն ամեն կուսակցություն էլ կա այստեղ, բայց նրանց արածն արժեք չունի եւ ոչ մի սպասելիք չունենք թե՛ նրանցից, թե՛ ներկա ու գալիք իշխանություններից...»:

«Ելքը որտե՞ղ եք տեսնում», իմ հարցին հնչեց հստակ պատասխան. «Պիտի նորից Սովետական Միությունը վերականգնենք իր սիստեմով, որ մարդավարի ապրենք ու աշխատենք: Էն վախտը սառնարանը լիքն էր, իսկ հիմա՝ կամ անջատել ենք, կամ էլ վաճառել՝ մեջը դնելու բան չկա: Ամեն ինչ վճարովի արին, սրա լուծումը միայն հեղափոխությունն է, Սով. Միության հաստատումը, որ էս ազգին փրկենք չարիքից, թե չէ ասում են՝ կարում ես ապրի, չես կարում՝ գնա մեռի, բա սյունեցին փայ (ողորմություն) հավաքո՞ղ էր, որ 30 տոկոսին էտենց դարձրին ու զիբիլի արկղներից շշեր են հավաքում: Հմի մեզ մոտ ունեւորները քիչ են, չունեւորները՝ շատ-շատ: Էդ ունեւորներից շատերը նախկինում ոչինչ չունեին ու այսօր ավազակախումբը եկավ ու տեր դարձավ պետությանը...»:

«37 տարի շարունակ աշխատել եմ գործարանում ու հիմա թոշակառու եմ ու միայնակ 71 [illegible] կան: Տունս քանդվում է խոնավությունից: Էնքան գնում եմ ու գալիս, հարցը լուծվում չի: Էնա կաբինետում փակվել են ու չեն էլ ուզում լսել, խաբում են: Մենակ կնիկ եմ, պոլս ծակ, 8500 դրամ թոշակս 10 օր հերիքում չի ու դրանից հետո բարեկամներիս տներում եմ մի կտոր հաց ուտում», հուզված պատմում էր երկրորդ կարգի հաշմանդամ **Ֆլորա Դավթյանը**:

Հաջորդ զրուցակիցս Սյունիքի փոխմարզպետ **Արա Պողոսյանն** էր, որի հետ էլ մեր զրույցն ընթացավ բարձրացված հարցերի, ծայրահեղ աղքատության, զարգացման ծրագրերի մասին: Սյունիքի մարզը հանրապետության ամենահեռավոր մարզն է, իր 109 համայնքներով, եւ այստեղ խնդիրներն արտահայտված են ավելի սրությամբ: Մարզում գործազրկությունը 1,7 անգամ բարձր է հանրապետական միջինից: Այժմ մարզում իրականացվել են 2 միլիարդից ավելի (կառավարության ֆինանսավորմամբ) զուտ քաղաքաշինական ուղղությամբ աշխատանքներ:

Սոցիալական վիճակը մեղմելու, աղքատության տոկոսը նվազեցնելու խնդրով 2005 թ. մարզի համար նախատեսվել է շուրջ 70 միլիոն դրամի աշխատանքների իրականացում «Հասարակական վճարովի աշխատանքներ» ծրագրով: Իսկ հանձնաժողովի ընտրած 66 ծրագրերին հատկացվել է 44 միլիոն դրամ, եւ աշխատանքներն ընթացքի մեջ են: Այսօր մարզում թիվ մեկ խնդիրն աշխատատեղերի ստեղծումն է:

Ավելացնեմ, որ մարզում 2004 թ. առաջին կիսամյակում նորածինների թիվը եղել է 819, իսկ 2005 թ.-ի նույն ժամանակահատվածում՝ 839, մահերի թիվը՝ 2004 թ.-ին 503, իսկ 2005 թ.-ին 434 (երկուսն էլ 6 ամսվա կտրվածքով): Իսկ որ մարզը զարգացման ուղին է բռնել, դա երեւում էր մարզ մտնող նոր ու գեղեցիկ ասֆալտապատ ճանապարհից, որն իրագործվել է կառավարության հատուկ ծրագրի շրջանակներում:

Արտերկիր

«1915 թ. խորքային արմատներ ունի»

Դրանք էլ, ըստ Զարաքոլուի, պայմանավորում են թուրքական ժխտողականությունը

«Ազգը» օգոստոսի 27-ի համարում «Հետաձգված «Օսմանյան հայերը կայսրության անկման շրջանում» գիտաժողովը կանցկացվի սեպտեմբերին» խորագրով տեղեկացրել էր, որ Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը դրականորեն է արձագանքել դրա աշխատանքներին մասնակցելու հրավերին: Հիշեցման կարգով նշենք, որ «Սաբանջը», «Բիլգի» եւ «Բոսֆորի» համալսարանների նախաձեռնությամբ այս գիտաժողովը նախատեսվում էր հրավիրել դեռեւս մայիսի 25-27-ը: Սակայն երկրում իշխանության, ընդդիմության ներկայացուցիչների եւ ազգայնամոլ շրջանակների բուռն հակազդեցությունը կազմակերպիչներին ստիպել էր հետաձգել: Հետաձգումը մեծ աղմուկ էր բարձրացրել Թուրքիայում: Գիտաժողովը սեպտեմբերի 23-25-ը «Բոսֆորի» համալսարանում հրավիրելու կազմկոմիտեի որոշման առթիվ Թուրքիայում բարձրացած աղմուկը նույնքան մեծ է: Պարզվում է, որ դրա հրավիրումը, դիմելով «Բոսֆորի» համալսարանի ռեկտոր, պրոֆ. Այշե Սոյսալին, անձամբ խնդրել է վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը:

Թեեւ այդ աղմուկի պատճառով գիտաժողովի կազմակերպիչները հարձակումների թիրախ են դառնում եւ հրահրվում է հակահայկական հիստերիա երկրում, այնուամենայնիվ դա նպաստում է, որ Հայոց ցեղասպանության հարցը վերարծարծվի թուրքական իրականության մեջ եւ վերստին երեւան հանվի ժխտողականության վրա հիմնված թուրքական պաշտոնական թեզի սնանկությունը: Այս ամենը կատարվում է առաջադեմ թուրք մտավորականների սկզբունքայնության շնորհիվ: Իսկ նրանց մեջ առանձնակի տեղ ունի հայ հասարակությանը քաջ հայտնի Ռագըփ Զարաքոլուն: Նրա «Ուզուն Յուրույուշ» հանդեսի ապրիլ-մայիսի համարում «1915 թ.-ի խորքային արմատները» հոդվածն, արտատպած «Ակօսի» հուլիսի 8-ի համարում, չափազանց ուշագրավ է, որովհետեւ այնտեղ հեղինակը Հայոց ցեղասպանության իրողությունը հիմնավորելու համար երեւան է հանում Թուրքիայի Հանրապետության ժխտողականից կառչելու քողարկված պատճառները:

Ահա թե ինչ է գրում Զարաքոլուն. «Տպավորություն է ստեղծվում, թե աղետն իբրեւ ցեղասպանություն չբնութագրելու դեպքում այդքան սարսափելի չի թվա, բոլորը կհանդարտվեն եւ միանգամայն բնական կհամարվի մի ամբողջ ժողովրդի բնաջնջումը:

Եթե այդպես չէ, ո՞րն է տխմար ժխտողականությունից կառչելու բուն նպատակը: Իհարկե հարցը խնդրությունը, դեպքի էության, կազմակերպչական մասշտաբների եւ պատմական շարունակականության շուրջը քննարկումների ծավալումը կանխելն է: Սակայն կա մեկ այլ նպատակ, դա թերեւս նորաստեղծ (թուրքական) հանրապետության հիմնադրմանն առնչվող ճշմարտությունները քողարկելու միտումն է:

Պետությունը չի ցանկանում, որ բացահայտվեն այն հիմնադիրների անունները, որոնք մինչ այդ տեղ էին զբաղեցրել 1915 թ. զանգվածային կոտորածների կազմակերպման մեխանիզմում: Փորձ է արվում այս ոլորտը փակ պահել: Ամենափոքր ակնարկն անգամ քրեական հետապնդման է ենթարկվում: Ամեն ինչ արվում է, որ մոռացության տրվի 1915 թ.-ից մինչեւ հանրապետության ստեղծման շրջանը: Նրանք, ովքեր հակառակն են անում, իսկույն մեղադրվում են «հերոսական ջանքերով» եւ «ազնիվ» նպատակներով ստեղծված հանրապետությանն անպատվելու մեջ: Մինչդեռ առանց պաշտոնական գաղափարախոսությունը քննության ենթարկելու, անհնար է ստեղծել ժողովրդավարական պետություն:

Համենայն դեպս, եթե նայելու լինենք Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի` Մեջլիսի նստաշրջանի բացման առթիվ 1936 թ. նկարված խմբակային լուսանկարին, իսկույն կնկատենք հանրապետության նախագահի (Աթաթուրքի) հետեւում կանգնած երկու գործիչներին, որոնք 1915 թ.-ին պատասխանատու պաշտոններում էին: Նրանցից Մուստաֆա Հալիք Ռենդան 1936 թ.-ին Մեջլիսի նախագահն էր: Նա այդ պաշտոնը վարել է շատ բարդ ժամանակահատվածում` 1935-46 թթ.-ին: Երկրորդ գործիչը Մուստաֆա Աբդուլհալիքն է, որը 1915 թ.-ին զբաղեցնում էր Բիթլիսի նահանգապետի պաշտոնը: Նա ակտիվ դեր էր կատարել հայերին Բիթլիսից եւ Մուշից արմատախիլ անելու գործում: Այնուհետեւ նույն գործը շարունակեց Հալեպում, հրաշքով փրկվածներին ոչնչացրեց Սիրիայի անապատներում: Աբդուլհալիքը միաժամանակ ներքին գործոց նախարարությունում Թալեաթի գլխավոր խորհրդականներից էր:

Մեծամես նրա ջանքերի շնորհիվ է, որ Աթաթուրքի մահից հետո նախագահ ընտրվեց Իսմեթ փաշան: Ընտրությունից հետո Իսմեթ փաշայի առաջին ձեռնարկումը եղավ այն, որ նա ներում շնորհելով մինչ այդ մեկուսացված իթթիհատական տարրերին, վերջիններիս դարձրեց իշխանության մասնակիցը: Իսկ 1943 թ.-ին նա Թալեաթ փաշայի աճյունը Թուրքիա փոխադրելու համար համաձայնագիր ստորագրեց նացիստական Գերմանիայի հետ:

1936 թ. խմբակային լուսանկարում տեղ գտած մեկ այլ գործիչ էլ ներքին գործերի նախարար Շուքրու Քայանն է, որը հայերի տեղահանության, այսինքն` բնաջնջման գլխավոր համակարգողն էր: 1927-38 թթ. ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության գլխավոր քարտուղար Շուքրու Քայան կուսակցությունը վերակառուցել էր Իտալիայի ֆաշիստական կազմակերպության օրինակով:

Դոկտ., պրոֆ. Թեւֆիք Սալիմը, որ 1943-46 թթ. վարել է Ստամբուլի համալսարանի ռեկտորի պաշտոնը, 1915 թ. զինվորական բժիշկ էր: Համաձայն 1919 թ.-ին «Ալեմդար» թերթում հրապարակված նամակի, նա լաբորատորիական փորձեր էր կատարել օսմանյան բանակի հայ զինվորների վրա` ներարկելով նրանց տիֆի վիրուս: Այսօր նրա անունը կրող կլինիկան շարունակում է գործել Ստամբուլի համալսարանում:

Վան նահանգի գավառներից մեկն առ այսօր կոչվում է 1924-35 թթ. Մեջլիսի նախագահի պաշտոնն զբաղեցրած Քյազըմ Օզալփի անունով: Նա 1950 թ.-ին Վանից պատգամավոր է ընտրվել: Մինչդեռ ժամանակին Իթթիհատ վե թերաքքի կուսակցության անդամ էր եւ 1915 թ. Մուշում տեղակայված բանակը հայ զինվորներից մաքրող 36-րդ գնդի հրամանատարը: Իսկ Էնվեր փաշայի եղբայր Նուրին, որը 1918 թ.-ին ճնշել էր Բաքվի կոմունան եւ կոտորել տեղի հայերին, Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին զենքի առեւտուր էր անում Գերմանիայի հետ: 1945 թ. հանկարծ իր զենքի գործարանի հետ հօդս ցնդեց նաեւ ինքը, ինչն առ այսօր առեղծված է:

Ինչպես երեւում է, այս ավանդույթը խորքային արմատներ ունի, որոնք ձգվում են մինչեւ 1915 թ.: Թերեւս դա է պատճառը, որ ամեն կերպ կասեցվում են նման հարցերի քննարկումները»:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Իրաքի պատերազմն ավելի թանկ կարժենա, քան Վիետնամինը

Բուշը խոստովանեց, որ սա նավթային պատերազմ է

Իրաքի ռազմարշավի վերջնական ծախսերը կարող են հասնել 700 մլրդ դոլարի, մինչդեռ Վիետնամի պատերազմի վրա ծախսվել էր «ընդամենը» 600 մլրդ:

«Քաղաքական հետազոտությունների ինստիտուտ» եւ «Արտաքին քաղաքականությունը կիզակետում» ամերիկյան վերլուծական կազմակերպությունների հրապարակած համատեղ զեկուցագրում նշվում է, որ Իրաքի պատերազմն ԱՄՆ բյուջեից ամսական խլում է 5,6 մլրդ դոլար, մինչդեռ Վիետնամում ծախսվում էր 5,1 միլիարդ:

Իրաքի պատերազմի ծախսերն ԱՄՆ բնակչության վրա բաժանելու դեպքում յուրաքանչյուր ամերիկացու ընկնում է 727 դոլար: Այսպիսով, սա ամենաթանկ ռազմական գործողությունն է վերջին 60 տարում: Վերլուծաբանների կարծիքով, ներկա իրավիճակի պահպանման դեպքում ԱՄՆ բյուջեի պակասորդն առաջիկա տասնամյակում կարող է կրկնապատկվել:

Բացի դրանից, վերջին երկուսուկես տարում Իրաքում զոհվել են 1866 ամերիկացի զինծառայողներ:

Ինչ վերաբերում է Իրաքի պատերազմի պատճառներին, նախագահ Ջորջ Բուշը փաստորեն խոստովանել է, որ դրանք կապված են նավթի հետ: «Չիկագո սան թայմս» թերթը տեղեկացնում է, որ Կալիֆոռնիայում ռազմածովային բազայում իր երեկվա ելույթում Բուշը հայտարարել է, որ ամերիկյան զորքերը պետք է Իրաքում մնան երկրի նավթային հարստություններն ահաբեկիչներից պաշտպանելու համար:

Բուշի խոսքերով, եթե ազ Զարքաուին եւ բեն Լադենը տիրանան Իրաքին, ապա այնտեղ ահաբեկիչների պատրաստման նոր հենակետ կստեղծեն, իսկ նավթը կօգտագործեն իրենց չարագույժ ծրագրերի ֆինանսավորման նպատակով:

Բուշն Իրաքում ամերիկացիների գործողությունները համեմատել է Երկրորդ աշխարհամարտում դաշնակից ուժերի գործողությունների հետ, որոնք հաղթեցին նաեւ նացիստական Գերմանիային եւ ֆաշիստական Իտալիային, ապա նաեւ միլիտարիստական Ճապոնիային: Նրա խոսքերով, ԱՄՆ-ն Իրաքում կառուցելու է ժողովրդավարական պետություն, ինչպես արեց Ճապոնիայում 60 տարի առաջ:

Վերջին մեկ շաբաթվա ընթացքում սա Բուշի արդեն 3-րդ ելույթն է ԱՄՆ-ի իրաքյան քաղաքականության վերաբերյալ: Նրա գործունեության աշխուժացման պատճառը ամերիկյան հասարակայնության հարաճուն հակապատերազմական տրամադրություններն են:

Պ. Ք.

Հնդկաստանը դարձել է զենքի խոշորագույն ներմուծող

2004 թ. Հնդկաստանը 5,7 մլրդ դոլար է ծախսել սովորական զինատեսակների գնման նպատակով, աշխարհում առաջատար դառնալով զենքի ներմուծման գծով: Այդ մասին հաղորդում է BBC գործակալությունը, վկայակոչելով ԱՄՆ Կոնգրեսի հատուկ հաշվետվությունը:

Հնդկաստանն առաջին տեղն է զբաղեցնում նաեւ 1997-2004 թթ. արտասահմանում զենք ձեռք բերած երկրների ցանկում: Նրան է ընկնում սպառազինությունների գնման համաշխարհային ծախսերի մոտ 10 տոկոսը: Նրանից փոքր-ինչ հետ է մնում Չինաստանը:

Կոնգրեսի հաշվետվության մեջ նշվում է, որ Հնդկաստանն ու Չինաստանը զենքի գնումների գծով զգալիորեն հետ են թողել մյուս երկրներին: Ամբողջ աշխարհում 2004 թ. կառավարությունները 37 մլրդ դոլար են ծախսել զենք ձեռք բերելու նպատակով:

Անկողմնակալ եւ լիակատար համարվող հիշյալ հաշվետվությունը կազմելիս փորձագետները հաշվի են առել տանկերի, ռազմօդանավերի, սուզանավերի, հրթիռային զենքի եւ զինամթերքի վրա ծախսված գումարները: Օգտագործվել է բացառապես օրինական միջոցներով ստացված տեղեկատվություն:

Եգիպտացի զինվորները կպահպանեն Գազայի հարավային սահմանը

Իսրայելի խորհրդարանի հաստատած ծրագրի համաձայն, եգիպտացի 750 զինվորներ Գազայի հատվածի հարավային սահմանում պարեկություն են անելու այնտեղից իսրայելական զորքի դուրսբերումից հետո: BBC-ն նշում է, որ Եգիպտոսի բանակի թեթեւազեն մարտիկները կվերահսկեն 14 կիլոմետրանոց սահմանային տարածք, որը ներկայումս Իսրայելի վերահսկողության տակ է:

Պաղեստինյան տարածքներից միակողմանիորեն սահմանազատվելու Իսրայելի կառավարության ծրագիրն անցյալ շաբաթ հաջողությամբ իրականացվեց Գազայում եւ Այսրհորդանանում: Գազայից հրեա բնակչությունը դուրս է բերված, իսկ իսրայելական զորքը դուրս կբերվի մինչեւ սեպտեմբերի վերջը:

Իսրայելի պաշտպանության նախարար Շաուլ Մոֆազի խոսքերով, Գազայի սահմանում եգիպտական զորքի տեղաբաշխումը «վտանգ չի ներկայացնում Իսրայելի համար»: Ըստ Մոֆազի, «երկկողմ համաձայնագիրը Եգիպտոսին պարտավորեցնում է պայքարել զենքի մաքսանենգության եւ ահաբեկիչների ներթափանցման դեմ»:

Եգիպտական զորքն առաջին անգամ է Գազա մուտք գործում 1978 թ. ի վեր, երբ ստորագրվեց եգիպտա-իսրայելական հաշտության համաձայնագիրը: Եգիպտոսը կարեւոր դեր է խաղում Գազայում Պաղեստինի անվտանգության ուժերի պատրաստման մեջ:

Ռազմական դրություն Նոր Օռլեանում

Լուիզիանայի նահանգի Նոր Օռլեան քաղաքում երեկվանից հայտարարված է ռազմական դրություն: Քաղաքապետ Ռեյ Նեյգինն այդ ծայրահեղ քայլին է դիմել «Կատրինա» մրրիկից ջրածածկ եղած քաղաքում կողոպուտների ալիքը զսպելու նպատակով: Նեյգինը 1500 ոստիկանների հրամայել է ընդհատել փրկարարական աշխատանքները եւ պայքարել գողերի ու կողոպտիչների դեմ:

«Նրանք թալանում են խանութներ ու պահեստներ, արդեն մտնում են բնակելի թաղամասերին, հյուրանոցներին եւ հիվանդանոցներին: Մենք անհապաղ կկանգնեցնենք նրանց», հայտարարել է քաղաքապետը:

Սկզբում թալանվում էին մթերային խանութներ եւ դեղատներ: Բայց ներկայումս կողոպուտները «զանգվածային քաոսի» բնույթ են ստացել: Ոստիկանության տվյալներով, հանցագործները կողոպտել են նաեւ զենքի խանութներ, քաղաքում զինված խմբավորումներ են շրջում:

Լուիզիանայի նահանգապետ Քեյթլին Բլանկոն Սպիտակ տնից խնդրել է լրացուցիչ զինվորական ստորաբաժանումներ որոնողական-փրկարարական աշխատանքներին մասնակցելու համար: Իսկ ազգային գվարդիայի տեղացի զինծառայողների մի մասը կպայքարի կողոպտիչների դեմ:

Նոր Օռլեանի քաղաքապետ Նեյգինը երեկ հայտարարեց, որ 80 տոկոսով ջրածածկ եղած քաղաքում զոհերի թիվը, «ամենայն հավանականությամբ, հասնում է հազարների»: Դիակներից շատերը մնում են ջրի տակ կամ հեղեղված շենքերում: Ծովի մակարդակից ցածր գտնվող քաղաքի որոշ մասերում ջրի բարձրությունը հասնում է 7 մետրի:

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալության տվյալներով, մրրիկի հետեւանքները քաղաքում հնարավոր կլինի վերացնել մոտ 4 ամսվա ընթացքում: Մինչ այդ բնակիչներին չի թույլատրվի տուն վերադառնալ: 485 հազարանոց քաղաքում մինչեւ օրս մնում է 50-100 մարդ: Բնակիչների դուրսբերումը շարունակվում է:

Պ. Ք.

Օ՜, Գանձայի նճարական երեկոներ,
դու քաշրիր Վահանի հոգին բանաստեղծական և գերզգայական ոլորտները, դու անմահացար նրա տաղանդի կախարդանքով, դարձար երգ ու հեքիաթ, մաքուր սփոփանք և քաղցր արվեստ...

Ավ. Իսահակյան

Վահան Տերյանի մարգարեական պատգամները

Մարդու հոգեկան աշխարհի և զգացմունքների անսպառ հարստությամբ պարուրված իր բացառիկ պոեզիայով Տերյանը դառնում է ժողովրդի ամենասիրված բանաստեղծներից մեկը: Նա ոչ միայն աննման բանաստեղծություններով է կերտում իր անմահությունը, այլև մարգարեական իր պատգամներով կարդի հավերժություն: Բանաստեղծի պատգամները վերաբերում են հայոց լեզվին ու նպաստակ է դարձել և անցածը ետ դարձնելու հնար չկա: Այդպես ենք մենք բոլորս, կտրված, գետնահար խոտի նման, ընկած, պարտված, անհույս, անհավաս: Այդպես մեր հայրենիքի հոգին է մեռնում, իսկ մարդիկ կարծում են, որ կարելի է նրան կենդանացնել»,- գրում է Վ. Տերյանը:

Վահան Տերյանը մայրենիի մեծ գիտակ ու սիրահար է: Մինչև Տերյանը ոչ մի հայ բանաստեղծ չի ընդլայնել հայոց լեզվի ներքին տաղաչափության հասուկ բազմաձևությունը: Մայրենի լեզուն իր հնարավոր բոլոր կարողություններով փայլում է Տերյանի ստեղծագործություններում: Անհանգստացած մայրենիի անաղարտության և պահպանման ու առաջ տանելու, օտարներին հրամցնելու խնդիրներով:

Ստահոգված գեղարվեստի անազատ կամ ազատ լինելու խնդրով՝ բանաստեղծը գրում է. «Կուլտուրական մի ազգ լինելու համար մենք պետք է ամբողջապես յուրացնենք Եվրոպայի ժամանակակից կուլտուրան և միայն այն ժամանակ կարող ենք ազգային կուլտուրա ստեղծել: Այսինքն ազգային կուլտուրային ձգտելով, այսպես ասած, մենք պետք է նախ դուրս գանք մեր այժմյան ազգային կճեպից և ընդգրկենք լայն հորիզոններ:

Իսկական գեղարվեստի համար կարևորը ոչ թե հագուստն է, արտաքինը, այլ ներքինը, հոգին: Թումանյանի «Փարվանան» բոլոր ժողովուրդների համար հասկանալի է և գեղեցիկ, ինչպես և Պուշկինի «Ոսկե ձկնիկը»:

Մինչդեռ մեր հասակավոր կամ ջահել հաճախ անվանի և վաստակավոր գրողները կարծում են, որ բավական է հերոսուհու անունը Լյուսի դնել կամ Օլգա, և գրվածքը եվրոպական բնույթ կստանա: Կարծես մի Շողակաթ կամ Կիրակոս չեն կարող բարձր գեղարվեստի նյութ ծառայել»:

Յուրաքանչյուր մարդու մակարդակի, նրա քաղաքացիական արժեքների կատարյալ, ճշմարտացի լինելու մասին կարելի է դատել մայրենի լեզվի նկատմամբ ունեցած նրա վերաբերմունքով:

Վահան Տերյանը՝ մեր արքայական խոսքի պաշտպանը, մայրենիի մասին գրում է. «Լեզուն ժողովրդի հոգու, բնավորության արտահայտիչն է: Կուլտուրականության առաջին պայմանը զարգացած, հարուստ ու ճկուն լեզուն է: Շենք շենքերը, պալատներն ու տաճարները այնքան ցայտուն կերպով չեն ցոլացնում ժողովրդի կուլտուրան, որքան լեզուն: Տնտեսական, տեխնիկական և քաղաքական-իրավական ձևերը կարելի է վերցնել, ընդունել դրսից, բայց լեզուն պետք է ստեղծագործել: Այստեղ ամենից ցայտուն կերպով է արտահայտվում մի ժողովրդի ստեղծագործական զորությունը»:

Վ. Տերյանը նաև գրաբարի մեծ սիրահար ու գիտակ է: Գրաբարի մասին կարդում ենք. «Դա ոսկի է, դա լեզու չէ, այլ երկնային երաժշտություն, պերճություն, շքեղություն է, հարստություն, ուժ, ճկունություն: Այդ բոլորը ես հիմա եմ սկսել զգալ: Ես պատրաստ եմ ամեն բանի, միայն թե իրագործեմ իմ երազանքը՝ կատարելապես ուսումնասիրեմ այդ արքայական լեզուն: Եվ այն ժամանակ միայն կհանգստանամ, երբ հասնեմ դրան»:

Բանաստեղծի պատգամներից թերևս ամենաբացառիկը 1914թ. Նվարդ Թումանյանին գրած նամակներից մեկն է: «Վերջ ի վերջո ես սկսում եմ գալ այն եզրակացության, որ մեր հայրենիքի ցավը մեզ այնպես է մաշում, ջլատում, կեղեքում, որ մենք դառնում ենք անընդունակ որևէ բան հասկանալու կամ անելու: Դա մեր հիվանդագին սերն է, դրա պրիզմայով է բացվում մեր առջև աշխարհը- այդ չափով ենք մոտենում մենք ամեն ինչի և գուցե դրա համար անզոր ենք դառնում ու մեռնում ենք վաղ: Տարիներով մենք ձգտում ենք ստեղծել մեզ համար գոյության մինիմալ պայմաններ, որպեսզի նվիրվենք մեր կոչման- իսկ մինչ այդ վատնում ենք մեր բոլոր ուժն ու կարողությունը և հանկարծ դառը սրտով տեսնում ենք, որ միջոցը գրականությանը, արվեստին ու հայրենասիրությանը, ազգային մտածելակերպին ու միասնականությանը: Հայ ժողովրդի ստեղծագործ ուժերի հզորացման և համամարդկային մշակույթի գերդաստանը մտնելու համար Վահան Տերյանի մտահոգությունը ունի բացառիկ և առանձնահատուկ գծեր ու գույներ: «Ինտելիգենցիան է, որ պիտի հարթի մեր գրականության ճանապարհը, նա է, որ պետք է մղի այդ գրականությունը նեղ ու անձուկ ազգային-կղերական բանտից դեպի իսկական արվեստի անծայրածիր լայնությունը...

«Հայության հավաքում» կամ «Հայության կազմակերպում» գաղափարական իմաստով,- ահա - ինչ եմ հասկանում «Հոգևոր Հայաստան» ասելով: Այդ հոգևոր Հայաստանի կառուցումը ծանր ու տևական աշխատանք է պահանջում, անթիվ կյանքերի տևական հավաս ու գիտակցություն, անարյուն, բայց ազնիվ, գուցե ավելի դժվար, ավելի պահանջոր զոհաբերում, քան արյունի զոհաբերումը»,- գրում է Վահան Տերյանը:

Ձգտում է. «Հնարավո՞ր է մի այդպիսի պատկեր այլ «փոքր» ազգերի մեջ, հնարավո՞ր է, որ մի լեհ ինտելիգենտ կամ բուրժուա, մանավանդ լեհ ազգի ներկայացուցիչը լինելու հավակնություն ունեցող մի բուրժուա, ինտելեգենտ իսկական լեհերեն չիմանա:

Ինչպես, մի Վիլենզովսկի կամ Զամոյսկի չիմանա լեհերե՞ն, մի Դիմովսկի կամ Պասոցկի չիմանա Լեհաստանի հեռավոր նկարչությու՞նը, երաժշտությունը, այն հոգևոր երկիրը, որ կենդանության են տալիս մտավոր, նյութական Լեհաստանին:

Ոչ, այդպիսի բան չի կարող պատահել երբեք, դա անհնար է մի լեհացու համար:

Ասում եմ այդ նրա համար, որ մեզանում շարունակ այս երգն են երգում... Պայմաննե՛ր... Ներեցեք, նույն պայմանները չեն խանգարում ահա լեհերին ու մալոռոսներին իրենց լեզուն, իրենց գրականությունը, իրենց պատմությունն ու իրենց արվեստը սիրելու և ճանաչելու»:

Բանաստեղծը տեղին է անհանգստանում մեր ազգային գրականության ու մշակույթի զարգացման

ՌՈԲԵՐՏ ԴԱՎԹՅԱՆ

Մշակույթի ֆոնդի անդամները դպրոցում

Գիտելիքի համաշխարհային օրվա շրջանակներում հանրապետությունում և մարզերում իրականացվող միջոցառումներից զերծ չմնաց նաև մշակույթի հայկական ֆոնդը: Դպրոցների հետ տարբեր առիթներով հանդիպումները վաղուց արդեն ավանդական են դարձել մշակույթի ֆոնի անդամների, համակիրների համար: Սեպտեմբերի 1- ին մշակույթի հայկական ֆոնդի անդամները՝ ֆոնդի նախագահ Արևշատ Ավագյանի գլխավորությամբ, այցելեցին թիվ 198 դպրոց, ուր ողջունեցին և գրքեր հանձնեցին առաջին դասարանցիներին: Այս տարի 3 դասարան ունեցող դպրոցի առաջին դասարանցիների համար առաջին դասը գեղեցկության, հայրենասիրության, ինչպես նաև գեղագիտության այլ թեմաներով վարեցին երգիծաբան Հրանտ Ղազարյանը (Հոռիզոն), բանաստեղծ Արմեն Համբարյանը, ուսուցչուհի, բանաստեղծուհի Զինաիդա Մելիքսեթյանը և այլք:

Մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արևշատ Ավագյանը ուրախալի համարեց այն, որ առաջին դասարանցիները բավական պատրաստված, որոշակի գիտելիքներով են գալիս դպրոց:

Օրվա երկրորդ կեսին մշակույթի ֆոնդի մշակութային խորհրդարանում արվեստի գործիչները քննարկեցին սահմանադրական բարեփոխումների հարցը. պրն Ավագյանի խոսքերով առաջիկայում ավելի մեծ քննարկումներ են սպասվում:

ԳՈՀԱՐ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

Անվճար ուղեգրեր՝ վետերան նկարիչներին

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի նկարիչների միության վետերան անդամներն այսուհետ կարող են սեպտեմբեր ամսվա 15-օրյա անվճար ուղեգիր ստանալ Սևանի ափին գտնվող Շորժայի՝ նկարիչների ստեղծագործական տանը հանգստանալու և աշխատելու համար: Ինչպես տեղեկացրեց Նկարիչների միության քարտուղար Մարտին Տոնոյանը, նրանք այդ արտոնությունից կարող են օգտվել սեպտեմբերի 5-ից սկսած, ընտրում, չվճարելով նաև փոխադրավարձը:

Այդ օրը նկարիչների միության շուրջ 50 անդամներից բաղկացած խումբը, այդ թվում՝ նաև վետերաններ, յուրօրինակ ստեղծագործական «դեսանտ» է իջեցնելու Շորժայում:

ՅՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ ՄԵԾԱՐԱՆՔ

Համակարգչային CD Կոմիտասի անվան զբոսայգու պանթեոնի մասին

«Ազգ» օրաթերթը 2005 թ.-ի հունվարի 12-ին անդրադարձել էր Արտուշ Խանջյանի «Երևանի Կոմիտասի անվան զբոսայգու պանթեոնում» գրքին: Այս տարի գարնանը հեղինակն արվեստասերների դատին ներկայացրեց պանթեոնին նվիրված համակարգչային CD:

- Ե՞րբ և ինչպե՞ս ծագեց պանթեոնի մասին CD ստեղծելու գաղափարը, և ինչպե՞ս այն իրագործեցիք:

- CD ստեղծելու մասին մտածում էի դեռ պանթեոնի մասին գիրքը չհրատարակած և գրքի ու CD-ի վրա աշխատում էի զուգահեռաբար, մտածելով, որ գուցե գիրքը հրատարակելու հետ կապված խնդիրներ (մեծ ծախսեր, հովանավոր...) կլինեն, իսկ CD-ն կարելի է փոքր տպաքանակներով բազմացնել և ներկայացնել հետաքրքրվողներին: Գրքի համեմատ CD-ն իր առավելություններն ունի, թեթև է, հեռավոր երկրներ տեղափոխելու հարցում հարմար է, բացի այդ CD-ում կարելի է նաև ձայնային ինֆորմացիա տեղադրել (երաժշտություն, խոսք):

- Ի՞նչ է իրենից ներկայացնում պանթեոնին նվիրված CD:

- Այս CD-ն ստեղծվել է վերոհիշյալ գրքի հիման վրա (տեքստ, լուսանկարներ) և պարունակում է հայ-հոգևոր, միջնադարյան, դասական երաժշտություն, հատվածներ պատարագից, Կոմիտասի ստեղծագործություններից իր, Արմենակ Շահմուրադյանի և այլ նշանավոր երգիչների ու երաժիշտների կատարմամբ: CD ձեռքբերողները հնարավորություն կունենան լսելու մասունք դարձած հայ մեծերի՝ Կոմիտասի (արդեն նշեցի), Ավ. Իսահակյանի, Հր. Ներսիսյանի, Վ. Փափազյանի, Մ. Սարյանի, Վ. Աճեմյանի, Ա. Խաչատրյանի, Հ. Չիրաքի, Հ. Ղափլանյանի, Ս. Փարաջանովի, Հ. Սահյանի, Մ. Մկրտչյանի, Վ. Դավթյանի, Ս. Խանզադյանի, Կ. Դեմիրճյանի, Հ. Մաթևոսյանի, Խ. Աբրահամյանի ձայները:

Պանթեոնում հուղարկավորված հայ մեծերից մի քանիսի ստեղծագործություններից ընթերցում է ճանաչված և սիրված ասմունքող Սարգիս Նաջարյանը: CD ծրագրային մասն իրականացրել է Սերգեյ Մամյանը:

- Ձեզ ինչպե՞ս հաջողվեց հայթայթել մեծերի հազվագյուտ ձայները և ովքե՞ր են աջակցել:

- Յուրաքանչյուր ձայնի ձեռք բերելն իր պատմությունն ունի՝ թանգարաններից, հարազատներից և այլն: Օգտվելով առիթից հայտնում եմ իմ երախտագիտությունը Մ. Սարյանի, Ա. Խաչատրյանի, Ս. Փարաջանովի, Կ. Դեմիրճյանի տուն-թանգարանների, ԳԱԹ-ի տնօրեններին և մեծերի ժառանգներին՝ այդ հարցում աջակցելու համար:

Հայտնում եմ երախտագիտությունս նաև «Վեմ» ռադիոկայանի տնօրենությանը (աշխատակիցներ Արմեն Ղուկասյանին, Մհեր Պետրոսյանին, Արա Նալչաջյանին), Սարգիս Նաջարյանին և «Պարադիզ» գործակալության աշխատակից Արգիշտի Ազիզյանին՝ ձայնագրությունների հարցում բարեհոգաբար և մեծ նվիրումով ինձ օգնելու համար, Ռոբերտ Հայրապետյանին (համակարգչային աշխատանքների գծով):

Վերջում ավելացնեմ, որ CD-ն կարելի է օգտագործել նաև հայկական դպրոցներում մեծերի կյանքն ու գործունեությունն ուսուցանելու նպատակով:

Ս. Գ.

ԳՐՈՂԻ ՄՏՔԱՇԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հավերժորեն կրկնվող ժամանակների անզգայության միջից

Ասում ես դու, երբ ասում ես, որ օգնության կարիք չունես, ոչ թե անպայման իմը, այլ երկնածինը: Դու քո անցյալը չես: Դու քո ներկան չես: Դու քո ապագան չես: Դու այդ երեքն ես՝ միասին վերցրած, և քո ճկույթը պիտի մասնացույց անի, թե այդ երեքից որն էր քեզ հարկավոր՝ ուրիշներին առավել հարկավոր դառնալու համար: Խոսում եմ, ինչպես լկտի մարգարե, որը նույնն է, ինչ-որ դու, քանի որ բոլորս հավերժորեն կրկնվող ժամանակախառն լորձունք ենք այս աղտած երկրագնդի քերանքս ի վայր: Ահա թե ինչու մարդիկ եղբայրներ են. ինձ քո եղբայրն ես ժամանակների անզգայության միջից, և այսօր ուրիշներին նվաստացնելով և ստանալով՝ անգիտակից ինքնասպան ես դառնում: Սա բառախաղ չէ: Տիեզերական խաղ է, որի մեջ դու ողորմելի ես, ինչպես խումարի մասնված մրջյունը, որին դուրս են բերում նրա ստրկամտացած կենսակերպից: Եվ դու, և ես ընդամենը կենսարար մարդ ենք, հրաշալիորեն անուղղելի խաղամոլներ: Ես հասարակության երեսին նետեցի իմ ձեռնոցը: Ներող կլինեք, որ մաշված էր: Օգտվեք «Դիոր» ֆիրմայի ծառայություններից:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

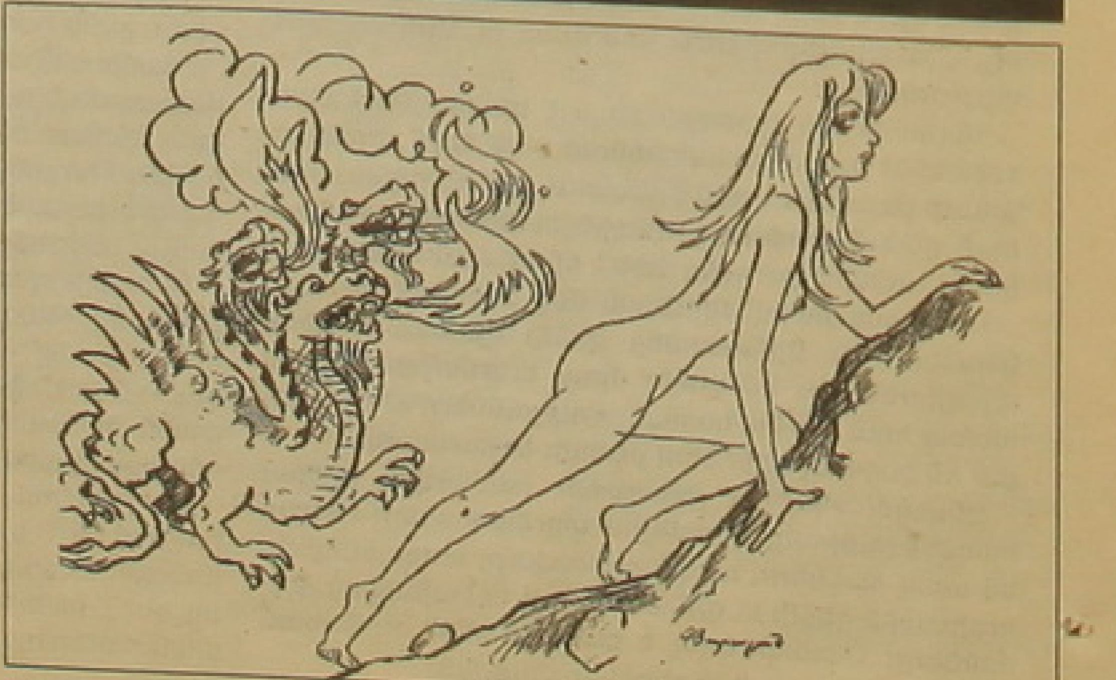

ԱԶԳ

Մարզական

Հայկական ֆուտբոլի անվանի վետերաններից մեկն՝ անցած դարի 70-ականների «Արարատի» անփոխարինելի դարպասապահ Ալյոշա Աբրահամյանն օրերս նշեց ծննդյան 60-ամյակը: Սովորաբար նման դեպքերում մի հետադարձ հայացք են նետում ապրած տարիներին, անցած մարզական ուղուն, վերհիշում կյանքի լավագույն պահերը: Իսկ Ալյոշա Աբրահամյանի մարզական կենսագրությունում քիչ չեն եղել ուրախության ու բերկրանքի պահերը: 13 տարի (1966-1978 թթ.) Ալյոշա Աբրահամյանը հուսալիորեն պաշտպանել է Երեւանի «Արարատի» դարպասը ԽՍՀՄ բարձրագույն խմբի առաջնության ու գավաթի, եվրոգավաթների հանդիպումներում՝ բազմիցս փրկելով թիմին անխուսափելի թվացող

ԽՍՀՄ պատանեկան առաջնության եզրափակիչը: Գրավեցինք 5-րդ տեղը: Վերադառնալուց հետո կրկին սկսեցի վոլեյբոլով զբաղվել: 1963 թ. Գյումրիում անցկացվում էր վոլեյբոլի Հայաստանի առաջնությունը: Մրցաշարի ավարտից հետո կրկին ինձ մոտեցավ Ալիկ Աբրահամյանը եւ հրավիրեց «Շիրակ»: Այսպես սկսվեց իմ ֆուտբոլային կենսագրությունը, որի համար երախտապարտ եմ առաջին մարզչիս՝ Ալիկ Աբրահամյանին: 1964 թ. առաջին շրջանի ավարտից հետո «Արարատը» Գյումրիում ընկերական հանդիպում անցկացրեց «Շիրակի» հետ: Հանդիպման ավարտից հետո ինձ հրավիրեցին «Արարատ»: Ուրախությանս չափ ու սահման չկար: Հաջորդ իսկ օրը մեկնեցի Երեւան: 1965 թ. հիմնականում խաղում էի

միայն թիմի, այլեւ Աբրահամյանի աստղային տարին էր: Նա ընդգրկվեց ԽՍՀՄ հավաքականում եւ մտավ «33 լավագույնների» կազմի մեջ: Աբրահամյանը դարձավ առաջնության լավագույն դարպասապահը հետեւյալ ցուցանիշներով. մեկ խաղում միջինը բաց թողած գոլերի քանակով՝ 0,86 (26 գոլ 30 խաղում), դարպասն անառիկ պահած խաղերի (14) թվով, որից 6-ն՝ անընդմեջ:

Աբրահամյանի ֆուտբոլային կենսագրությունում քիչ չեն հիշարժան հանդիպումները, որոնց մանրամասները նա այսօր էլ հաճույքով է վերհիշում. «1973 թ. գավաթի եզրափակիչի առաջին րոպեներին Բլոխինն ու Կոլոտովը սուր գրոհ ձեռնարկեցին, սակայն ես հրաշքով փրկեցի դարպասը: Երբ դարպասապահն անչափ

«Արարատի» դարպասի հուսալի պահապանը

Ալյոշա Աբրահամյանը 60 տարեկան է

գոլերից, ցուցադրելով հասուն վարպետություն, աչքի ընկնելով ակրոբատիկ ցատկերով: Միայն բարձրագույն խմբում նա անցկացրել է 276 խաղ: Նրա ազգանունը գրանցված է խորհրդային ֆուտբոլի լավագույն դարպասապահների՝ Լեւ Յաշինի անվան խորհրդանշական ակումբում: Պաշտոնական 325 խաղում Աբրահամյանը 138 անգամ դարպասը պահել է անառիկ: «Արարատի» կազմում Աբրահամյանը դարձել է ԽՍՀՄ չեմպիոն ու կրկնակի գավաթակիր, 2 անգամ արժանացել արծաթե մեդալի, 1973 թ. ԽՍՀՄ-ում ճանաչվել է 2-րդ դարպասապահը:

Գուցե զարմանալի թվա, սակայն պատանեկան տարիներին Աբրահամյանը զբաղվել է ոչ թե ֆուտբոլով, այլ վոլեյբոլով: Այդ մարզաձեւում նա որոշակի հաջողությունների է հասել, մասնակցել է դպրոցականների ԽՍՀՄ սպարտակիադային: Սակայն պատահական մի դիպված փոխեց նրա կյանքի ուղին, ընդմիշտ կապեց ֆուտբոլի հետ:

«Մի օր ինձ իր մոտ հրավիրեց Գյումրու պատանեկան հավաքականի մարզիչ Ալիկ Աբրահամյանը, որ ժամանակին հանդես էր եկել Երեւանի «Սպարտակում» ու «Դինամոյում», եւ ասաց, որ թիմը մնացել է առանց դարպասապահի: Նրանցից մեկը տեղափոխվել էր «Շիրակ», մյուսն ընդունվել էր ինստիտուտ: Մարզչի համոզմամբ, քանի որ հայրս ու եղբայրներս ֆուտբոլիստներ էին, ուրեմն ես էլ կարող էի լավ ֆուտբոլ խաղալ: Երկու շաբաթ մարզվելուց հետո մեկնեցինք Կրեմենչուգ, որտեղ անցկացվում էր

թիմի փոխարինողների կազմում, թեեւ մի քանի խաղում փոխարինման դուրս եկա: Այդ ժամանակ «Արարատի» հիմնական դարպասապահն Ալաբուժեւն էր: 1966 թ. Գագրայում նոր մրցաշրջանին նախապատրաստվելիս նա ծանր վնասվածք ստացավ, եւ դարպասի պաշտպանությունը վստահվեց ինձ: Այսպես դարձա «Արարատի» հիմնական դարպասապահը եւ 13 տարի գրեթե անփոփոխ պաշտպանեցի այն», հուզմունքով վերհիշում է անվանի վետերանը:

Բարձրագույն խմբում Աբրահամյանի նորամուտն իրոք տպավորիչ էր: Առաջին խաղը նա անցկացրեց 1966 թ. ապրիլի 10-ին, առաջնության մեկնարկային տուրում, «Կռիլյա սովետովի» հետ: Այդ օրը նրա պաշտպանած դարպասը մնաց անառիկ: Եվ միայն Մինսկի «Դինամոյի» հետ հաջորդ տուրի հանդիպման 89-րդ րոպեին մրցակցին հաջողվեց գրավել Աբրահամյանի պաշտպանած դարպասը: Ընդհանրապես 1966 թ. Աբրահամյանն աչքի ընկավ հուսալի խաղով: Առաջնության 34 հանդիպումներից 18-ում նա դարպասը պահեց անառիկ: Այդ ցուցանիշը լավագույնն էր «Արարատի» դարպասապահների շրջանում: Եվ պատահական չէ, որ այդ տարի Ալյոշա Աբրահամյանն արժանացավ «Սմենա» հանդեսի «Լավագույն նորեկին» մրցանակին: Տարիների ընթացքում ձեռք բերելով փորձ ու հմտություն, կատարելագործելով վարպետությունը, Աբրահամյանն իր հուսալի խաղով մեծ ներդրում ունեցավ «Արարատի» 70-ական թվականների նվաճումներում: 1973 թ. ոչ

վտանգավոր պահերին հաղթող է դուրս գալիս, դա նյարդայնացնում է մրցակցի հարձակվողներին, փոխարենը ոգեւորվում են խաղընկերները ու սկսում են ավելի վստահ խաղալ: Անջնջելի են Մյունխենի «Բավարիայի» հետ խաղերի տպավորությունները: Մոտենում էր Հայրենական մեծ պատերազմում տարած հաղթանակի 30-ամյակը: Զգուշանում էինք սադրանքներից: Մյունխենի մարզադաշտում մոտ 20 հազար հայ հանդիսական կար: Մինչեւ 78-րդ րոպեն անառիկ պահեցի դարպասը, մեծ ծանրաբեռնվածությամբ էի գործում, ուստի խաղավերջում արդեն զգալ տվեց հոգնածությունը, եւ մրցակցին հաջողվեց 2 գոլ խփել:

Հիշում եմ 1975 թ. գավաթի քառորդ եզրափակիչ խաղը Մոսկվայում տեղի «Լոկոմոտիվի» հետ: Հաշիվը 1-1 էր, իսկ խաղավարտից 2 րոպե առաջ մեր դարպասին 11 մ հարված նշանակվեց: Ինձ հաջողվեց հետ մղել հարվածը: Խաղի ելքը վճռվեց հետխաղյա 11 մ հարվածներով, որում ես հաջող խաղացի՝ թիմի համար եզրափակիչի ուղի հարթեցի»:

1978 թ., 33 տարեկանում Աբրահամյանն ավարտեց ելույթները մեծ ֆուտբոլում: Նա որոշ ժամանակ զբաղվեց մրցավարությամբ, իսկ վերջին տարիներին իր փորձն ու հմտությունն է փոխանցում «Բանանցի» դարպասապահներին: Անվանի վետերանը շարունակում է ծառայել հայկական ֆուտբոլին: Շնորհավորելով Ալյոշա Աբրահամյանին ծննդյան 60-ամյա հոբելյանի առթիվ, նրան մաղթենք ամենայն բարիք:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ - ԳՀԾՁԲ - 05/69» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության կարիքների համար «Գործազուրկների եւ հաշմանդամների մասնագիտական ուսուցման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով («դայակ-դաստիարակ» մասնագիտությամբ):** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայ-Ինվեստ» բանկ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 115003450281 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Գ. Մարտիրոսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ 2005 թվականի սեպտեմբերի 16-ը, ժամը 11.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ - ԳՀԾՁԲ - 05/68» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության կարիքների համար «Գործազուրկների մասնագիտական ուսուցման ծառայությունների» ձեռքբերման նպատակով** («ոսկե հավաքող» եւ «ոսկե փաթաթող» մասնագիտություններով): Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայ-Ինվեստ» բանկ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 115003450281 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Գ. Մարտիրոսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ 2005 թվականի սեպտեմբերի 16-ը, ժամը 10.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-05/17» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ Երեւան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի առաջին այցի դասարանի կարիքների համար ավտոմեքենայի ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Միջինվեստբանկ», Հ/Հ 175004670790, «Գոհակ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Հ. Այունցին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 15.40-ը:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

«Պետական գնումների գործակալություն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպության կողմից հայտարարված «ՊԳԳ - ԾՁԲ - 05/37» ծածկագրով մրցույթի հրավերի

Ուսումնասիրելով «ՊԳԳ-ԾՁԲ-05/37» ծածկագրով մրցույթի հրավերի պարզաբանումներ ստանալու վերաբերյալ մրցույթին մասնակցելու ցանկություն ունեցող կազմակերպության գրավոր պահանջը հայտնում ենք հետեւյալը.

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ մասնակցի որակավորման հատկանիշները գնահատելու համար հրավերով սահմանվում է այն փաստաթղթերի ցանկը, որոնք կամ որոնց պատճենները մասնակիցը պետք է ներկայացնի որակավորման չափանիշներին իր հատկանիշների համապատասխանությունը հիմնավորելու համար, իսկ նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ չեն կարող սահմանվել մասնակցի այնպիսի որակավորման չափանիշներ, որոնք նախատեսված չեն նույն հոդվածի 2-րդ մասով: «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի ա) կետով, ինչպես նաեւ մրցույթի հրավերի առաջին մասի 2.2 կետի ա) ենթակետով, ի թիվս այլ հատկանիշների, սահմանված է, որ մասնակիցը պետք է ունենա գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք: Այսինքն, որակավորման չափանիշներին իր հատկանիշների համապատասխանությունը, այդ թվում՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք ունենալը, հիմնավորելու համար բավարար է ներկայացնել բացառապես հրավերով սահմանված փաստաթղթերը:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 33-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ եթե մրցույթի հանձնաժողովի անդամը եւ (կամ) մասնակիցը մրցույթի հայտերի բացման վերաբերյալ ցանկանում է արտահայտել մրցույթի հայտերի բացման նիստի արձանագրության մեջ չներառված կարծիք (հատուկ կարծիք), ապա դա ներկայացնում է գրավոր: «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով, ինչպես նաեւ դրա հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերով հատուկ կարծիք ներկայացնելու համար ժամկետ սահմանված չէ: Հետեւաբար մրցույթի հայտերի բացման նիստի արձանագրության մեջ չներառված կարծիքը (հատուկ կարծիքը) կարող է ներկայացվել հանձնաժողովի նիստից հետո:

3. ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 301-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ անշարժ գույքի հետ կապված գործարքներից ծագող իրավունքները ենթակա են պետական գրանցման: Օրենսգրքի 302-րդ հոդվածի 1-ին մասի, ինչպես նաեւ «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի համաձայն՝ գործարքներից ծագող իրավունքների պետական գրանցման պահանջը չպահպանելը հանգեցնում է դրա անվավերության: Նման գործարքն առոչինչ է: «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի համաձայն՝ պետական գրանցման օբյեկտներն են՝ նույն օրենքով սահմանված պետական գրանցման ենթակա գույքի նկատմամբ սեփականության, օգտագործման իրավունքը, գրավը, հիփոթեքը, սերվիտուտները, ինչպես նաեւ, օրենքով նախատեսված դեպքերում այլ իրավունքները, դրանց ծագումը, փոխանցումը, փոփոխումը, դադարումը: Այսինքն, եթե հրավերով պահանջվել է տարածքի առկայություն, ապա դրա նկատմամբ իրավազորությունը պետք է հավաստվի միայն պետական գրանցմամբ:

«ՊԳԳ - ԾՁԲ - 05/37» ծածկագրով մրցույթի հանձնաժողով

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-05/16» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ Երեւան քաղաքի Շենգավիթ համայնքի առաջին այցի դասարանի կարիքների համար ավտոմեքենայի ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Միջինվեստբանկ», Հ/Հ 175004670790, «Գոհակ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Հ. Այունցին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 15.00-ը:

ՈՒՂՂՈՒՄ

Ս. թ. օգոստոսի 31-ի համարում տպագրված ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-05/89 ծածկագրով մրցակցային բանակցությունների մասին հայտարարության տեքստում «ՊԳԳ-ՄԲԱՇՁԲ-05/89» ծածկագրի փոխարեն կարդալ «ՊԳԳ-ՄԲԾՁԲ-05/7»:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է **ՀՀ Սյունիքի մարզում գործող «Սիփան-1» ՍՊԸ-ին** տեխնիկական նպատակով Մեղրի գետից 4,4 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. սեպտեմբերի 7-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է **ՀՀ Արմավիրի մարզի «Սեւ ջուր-Արթամար» ՋՕԸ-ին** ոռոգման նպատակով Եղեգնուտ համայնքի ցամաքային համակարգերից 192,0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. սեպտեմբերի 7-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն ծանուցվում է **ՀՀ Արագածոտնի մարզի Ծաղկահովիտ համայնքին**՝ խմելու-տնտեսական նպատակով «Եղնիկ» աղբյուրից 16,5 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. սեպտեմբերի 7-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԶԳ

Ծանուցում

CMI CAUCASUS MEDIA INSTITUTE

www.caucasusmedia.org

Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտը շարունակում է փաստաթղթերի ընդունումը «Լրագրություն», «Ֆոտոլրագրություն» եւ «Կովկասագիտություն» մասնագիտությունների հետդիպլոմային մեկամյա դասընթացների 2005-2006 ուսարվա համար:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը՝ **2005թ. սեպտեմբերի 15:**

Ուսման լեզուն ռուսերենն է:

Ընդունելության մանրամասների եւ հայտադիմումի ձեւի համար կարող եք դիմել Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտ՝

Երեւան , 375002
Հայաստանի Հանրապետություն
Դեմիրճյան փակուղի, տուն 23
Հեռ +37410 54 06 31, 54 06 32 Ֆաքս: + 37410 54 06 32
media@caucasusmedia.org www.caucasusmedia.org

ՖՈՒԼԲՐԱՅԹ ԾՐԱԳԻՐ

Հայաստանում Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանության Հասարակայնության հետ կապերի բաժինը հայտարարում է 2006-2007 ուսումնական տարվա Ֆուլբրայթ կրթաթոշակի մրցույթի սկիզբը:

FULBRIGHT

Ֆուլբրայթ ծրագրով դրամաշնորհներ են տրվում օտարերկրացի գիտնականներին՝ ԱՄՆ համալսարաններում մեկ ուսումնական տարի կամ մեկ կիսամյակ դասախոսելու եւ/կամ հետ-ասենախոսական հետազոտություններ կատարելու նպատակով: Ծրագիրը կրում է Արկանզասի սենատոր Ջ. Ուիլյամ Ֆուլբրայթի անունը, որը 1946թ. նախաձեռնեց այն՝ «մեծացնելու ԱՄՆ-ի ու աշխարհի այլ ժողովուրդների միջեւ փոխըմբռնումը»: Բոլոր դրամաշնորհները հաստատվում են Ֆուլբրայթի օտարերկրյա կրթաթոշակային խորհրդի կողմից, որն ունի 12 անդամ, որոնք նշանակվում են Միացյալ Նահանգների նախագահի կողմից:

ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԻ ԴԻՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

- ՀՀ քաղաքացու եւ մշտական բնակչի կարգավիճակ
- Աշխատանք Հայաստանում
- Դոկտորական կամ թեկնածուական (Ph.D.) կոչում
- Անգլերենի իմացություն
- Դիմումի լրացված փաթեթ
- Երաշխավորագրեր
- Ֆիզիկական ու առողջական լավ վիճակ

ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻՑ.

- Քաղաքագիտություն, տնտեսագիտություն, սոցիոլոգիա
- Միջազգային հարաբերություններ, ժուռնալիստիկա եւ իրավագիտություն
- Ամերիկագիտություն (ԱՄՆ պատմություն, գրականություն, հասարակություն եւ մշակույթ)
- Քիմիա, հանրային առողջապահություն ու բժշկություն

ԴԻՄԵԼՈՒ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ

Դիմումները պետք է լրացնել անգլերեն լեզվով: Ձեռագիր, ոչ ամբողջությամբ լրացված կամ ուշ ներկայացված դիմումները քննության չեն առնվում: Վերջին 5 տարիների ընթացքում Ֆուլբրայթ կրթաթոշակ ստացած անձանց դիմումները նույնպես քննության չեն առնվի: Բոլոր դիմումները, այդ թվում՝ երաշխավորագրերը քննության են առնվում եւ տեխնիկական, եւ ակադեմիական տեսանկյուններից: Բոլոր պայմաններին համապատասխանող թեկնածուները կհրավիրվեն հարցազրույցի դեսպանատան Ֆուլբրայթ կրթաթոշակի ընտրական հանձնաժողովի կողմից, իսկ հաղթողների դիմումները՝ վերջնական հաստատման նպատակով, 2005թ. դեկտեմբերի 15-ին կներկայացվեն Ֆուլբրայթ օտարերկրյա կրթաթոշակային խորհրդի քննությանը ԱՄՆ-ում: Վերջնական հաղթողների անունները պարզ կդառնան 2006թ. պարիլին, երբ ստացվի համապատասխան հաստատում հյուրընկալող համալսարանների կողմից:

Դիմումի ձեւերը կարող եք ձեռք բերել ԱՄՆ դեսպանատան Հասարակայնության հետ կապերի բաժնից կամ դեսպանատան վեբ կայքի http://www.usa.am (Announcements) էջից: Լրացված դիմումները պետք է ներկայացվեն ԱՄՆ դեսպանատան Հասարակայնության հետ կապերի բաժին՝ մշակութային հարցերով օգնական Անահիտ Խաչատրյանին, հասցեն՝ ք. Երեւան, Ամերիկյան փող. 1: Լրացուցիչ մանրամասների համար նույնպես կարող եք զանգահարել Անահիտ Խաչատրյանին 464700 (ներքին հեռ.՝ 4310) հեռախոսահամարով:

ՀԱՃԱԽԱԿԻ ՀՆՉՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- Ժամկետների պահպանումը պարտադի՞ր է: Ժամկետները փոփոխման ենթակա չեն:
- Եթե նախկինում դիմել եմ, սակայն հաջողության չեմ հասել, կարո՞ղ եմ կրկին դիմել: Այո:
- Ի՞նչ չափանիշների հիման վրա է կատարվում ընտրությունը: Դիտարկվում են հետեւյալ գործոնները. մասնագիտական ոլորտում, ծրագրային առաջարկ (որակ, նպատակահարմարություն), ձեռք բերված գիտելիքների կիրառումը վերադառնալուց հետո, անգլերենի իմացություն, ծրագիրը Միացյալ Նահանգներում անցկացնելու անհրաժեշտությունը, անձնական որակավորումները, երաշխավորագրերի որակը: Նախապատվությունը տրվում է այն թեկնածուներին, ովքեր նախկինում Միացյալ Նահանգներում չեն եղել կամ էլ ԱՄՆ-ում այդպիսի աշխատանքի համեմատաբար քիչ փորձ ունեն:.
- Ի՞նչ է մտնում կրթաթոշակի մեջ: Ճանապարհածախսը, ամսական կրթաթոշակը եւ գումար գրքեր ձեռք բերելու ու նոր բնակավայրում հաստատվելու համար:
- Կարո՞ղ են ընտանիքի անդամները նույնպես մեկնել: Այո, սակայն բոլոր ծախսերը հոգալու եք անձամբ դուք:
- Ես անձա՞մբ պետք է պայմանավորվածություն ձեռք բերեմ ԱՄՆ համալսարանի հետ: Այո, խորհուրդ է տրվում, որ դուք Ձեր դիմումի հետ միասին ներկայացնեք հրավեր որեւէ ամերիկյան համալսարանից: Եթե դուք չգիտեք, թե Ձեր ծրագիրը որտեղ հնարավոր կլինի ի կատար ածել, ապա Ֆուլբրայթի ծրագիրն իրականացնող գերատեսչություններն իրենք կընտրեն որեւէ համալսարան:
- Երաշխավորագրերը դիմումի հետ միասի՞ն են ներկայացվելու: Երաշխավորագիր տվող անձինք դրանք պետք է ֆաքսով ուղարկեն ԱՄՆ դեսպանատան հասարակայնության հետ կապերի բաժին (46-47-35 կամ 46-47-42) կամ դրանք կարող են ներկայացվել դիմումի հետ միասին՝ առանձին փակ ծրարով:

Փաստաթղթերի ներկայացման վերջին ժամկետը 2005թ. հոկտեմբերի 21-ն է:

Call for Expression of Interest
UNDP Armenia Country Office

Re-construction of UN House premises in Yerevan, Armenia.

UNDP Armenia Country Office invites all qualified potential construction companies to express their interest in re-construction of UN House premises in Yerevan, Armenia.

The bidding for re-construction will be conducted through the Open International Competition (OIC) and Invitation to Bid (ITB) procedures specified in UNDP Procurement Manual.

Interested potential bidders may obtain further information from UNDP Armenia Country Office at the following address:

UNDP Armenia
14 Petros Adamyan St., Yerevan, 375010, Armenia
el.: +3741 566073 ext. 107, 119
Fax: +3741 543811
E-mail: registry.am@undp.org
Reference: Invitation to Bid No. ARM 004-05

Interested bidders may obtain the complete set of bidding documents in English upon submission of an Expression of Interest. The document will be sent to the company by e-mail in PDF file. However, all drawings are available in hard copy. A Company is responsible to arrange and bear costs of express delivery of drawings

The deadline for expression of interest is **20 September 2005.**

The deadline for submission of bids is 12:00, 20 September 2005

Bids will be opened in the presence of Bidders Representatives, who chose to attend at the address above on 20 September 2005 at 12:15.

The Eurasia Foundation Representative Office in Armenia

VACANCY ANNOUNCEMENT

The Eurasia Foundation Representative Office in Armenia announces FOUR job openings:

A. **Program Officer, Media and Anti-Corruption Programs**
B. **Program Officer, Cross-border Trade and Philanthropy Programs**
C. **Program Officer, Community Organizations and Youth Programs**
D. **Program Officer, Local Governance and Partnership Programs**

PURPOSE OF JOB: To support the effective implementation of Eurasia Foundation Programs in Armenia by designing and managing operational programs and leading grant-making efforts of the Eurasia Foundation in the assigned specific program areas. A detailed job description can be found www.eurasia.am

REQUIRED QUALIFICATIONS: Higher education, preferable with a degree in program related areas; minimum 5 years of professional experience, preferably in NGO sector and/or management; knowledge of project design and management methods and tools; knowledge of the issues and challenges of the NGO sector in Armenia; demonstrated experience in developing program strategies and implementing them; fluency in English, Armenian and Russian; high computer literacy.

SKILLS: Excellent program design and management skills; outstanding proposal writing skills; exceptional written and oral communication skills; strong organizational and time management skills.

TO APPLY: applicants should submit a cover letter and resume in English by September 10, 2005 to Country Director, The Eurasia Foundation, 4 Demirchyan Street, Yerevan 375019, Republic of Armenia Tel/fax: 56.54.78, 58.60.59, 58.61.59 E-mail: ***cv@eurasia.am.***

Please specify in the cover letter the position which is applied for. Only selected candidates will be contacted for an interview.

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **Երեւան քաղաքի Արշակունյաց 127 հասցեի սեփականատեր Հայկ Պետրոսյանին** ստորերկրյա ջրային ռեսուրսից 3.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. սեպտեմբերի 8-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ